

Kandidatuppsats

Samhällsförändring och social hållbarhet 180hp

Killmiddag - en plats att förändras och förändra

En kvalitativ studie om maskulinitetskonstruktion

Sociologi 15hp

2018-06-20

Robin Larsson och Betelhem Teshome

Abstrakt

Killmiddag är ett initiativ som startades av jämlikhetsstiftelsen Make Equal i syfte att engagera män i debatten om ett jämställt samhälle. Med utgångspunkt i detta var syftet med denna uppsats att öka förståelsen för hur maskulinitet skapas inom sammanhanget Killmiddag. Avsikten var även att undersöka varför män väljer att delta och hur de hanterar eventuella splittringar mellan normerna inom och utanför Killmiddag. Det empiriska materialet samlades in genom nio semistrukturerade intervjuer och analyserades med hjälp av följande teorier; R.W Connells teori om *maskuliniteter*, Richard Jenkins teori om *social identitet*, Erving Goffmans teori om *intrycksstyrning* och Anthony Giddens teori om *reflexivitet*. Resultatet visar att drivkraften till att delta i Killmiddag bygger på att det hos deltagarna finns en förändringsvilja som delvis är sprungen ur metoo-rörelsen och ett missnöje mot rådande maskulinitetsnormer. Det framkommer också att Killmiddag fyller en viktig funktion i deras maskulinitetskonstruktion. I sammanhanget ges utrymme att uttrycka delar av sin identitet och visa känslor som annars inte tillåts i andra manliga gemenskaper. Resultatet visar också att det finns en splittring mellan olika situationsbundna maskulinitetsnormer, vilket föranleder en konflikt mellan individens självuppfattning, maskulinitetsnormer och behovet av andras bekräftelse. Utifrån detta framkommer tre strategier för hantering av dessa splittringar; utmana och förändra normerna, anpassa sig till situationen eller aktivt omge sig med likasinnade.

Nyckelord: Killmiddag, metoo-rörelsen, maskulinitet, reflexivitet, identitetsförändring

Abstract

“Killmiddag” is an initiative launched by the equality foundation *Make Equal*, with the purpose of engaging men in gender equality issues. Based on this, the intention of this study was to increase knowledge and understanding of how masculinity is created within the context of Killmiddag. Our aim was also to find the reasons why men choose to participate, as well as how they deal with possible conflict between the norms within, and outside of, the Killmiddag forum. The empirical material was collected through nine semi-structured interviews and was analyzed using the following theories; R.W Connell's *theory of masculinities*, Richard Jenkin's *theory of social identity*, Erving Goffman's *theory of impression management* and Anthony Giddens's *theory of reflexivity*. The result shows that men's motivation to participate in Killmiddag is sparked by a desire to change current masculinity norms, and that this is partly due to the MeToo movement. It also shows that Killmiddag plays an important part when it comes to the participants' personal constructions of masculinity, this mainly as it is a context that allows them to express parts of their identity and show emotions that normally are not accepted within male forums. In addition, the result brings light to a split between different situational masculinity norms, which can cause conflict between an individual's self-perception, masculinity standards and the need for others' approval. In regards to this, three different strategies for managing these problems were found: to challenge and change the norms, adapt to the given situation or purposefully surround oneself with like-minded people.

Keywords: Killmiddag, MeToo, masculinity, reflexivity, identity change

Förord

Vi vill börja med att tacka våra informanter för det goda samarbetet som deras deltagande har inneburit. Vi är särskilt tacksamma för det förtroende vi fått genom möjligheten att ta del av era erfarenheter och reflektioner. Samtalen har varit givande och vi uppskattar er öppenhet som varit grundläggande för vår uppsats. Vi vill också tacka de gatekeepers som hjälpt oss att komma i kontakt med informanterna.

Halmstad, maj 2018

Betelhem och Robin

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Problemformulering	2
1.2 Syfte	3
1.3 Frågeställningar	3
1.4 Avgränsningar	3
2. Bakgrund och tidigare forskning	3
2.1 Maskulinitetsnormer och psykisk ohälsa	4
2.2 Tidigare forskning	5
2.2.1 Identitetsförändring	5
2.2.2 En mångfald av maskuliniteter	5
2.2.3 Splittring mellan kulturella förväntningar och kravet på egalitära maskulinitetskonstruktioner	6
2.2.4 Maskulinitetskonstruktion i grupp	7
2.2.5 Maskulinitet i förändring	8
2.2.6 Sammanfattning och diskussion av tidigare forskning	9
3. Teoretiska utgångspunkter	10
3.1 Maskulinitet	10
3.2 Social identitet	11
3.3 Intrycksstyrning	12
3.4 Reflexivitet	13
3.4 Teoridiskussion	13
4. Metod	14
4.1 Hermeneutiken	14
4.2 Förförståelse	15
4.3 Kvalitativ metod	16
4.4 Intervjuguide	17
4.5 Urval	18
4.6 Tillvägagångssätt	19
4.7 Analysmetod	19
4.8 Reliabilitet, validitet och generaliserbarhet	20
4.9 Etik	21

4.10 Metodreflektion	22
5. Resultat	23
5.1 Presentation av informanter	23
5.2 Hur går Killmiddag till?	23
5.3 Killmiddag, en plats för förändring	24
5.3.1 Att förändra och förändras	24
5.3.2 Mediala intryck	26
5.4 Manlighet	26
5.4.1 Manlighet inom Killmiddag	26
5.4.2 Manlighet i andra manliga gemenskaper	27
5.5 Självbild och hantering av olika normativa förväntningar	29
5.5.1 Normer och självbild	29
5.5.2 Hantering av skilda förväntningar	30
6. Analys	32
6.1 Identitetsförändring och reflexivitet	32
6.2 Maskuliniteter	34
6.3 Identifiering och hantering av skilda maskulinitetsnormer	35
6.4 Sammanfattning	37
7. Avslutande reflektioner	38
8. Referenser	40
9. Bilagor	42

1. Inledning

”Bakom varenda hashtag finns en människa. Ofta ärrad för livet”, med dessa ord beskriver Alexandra Pascalidou metoo-rörelsen, en oblodig revolution där oläkta sår återigen börjar blöda för att samtidigt riva ner den mansdominerade maktordningen (Pascalidou 2017:8). Aktivisten och grundaren till hashtagen metoo, Tarana Burke, beskriver hur rörelsen vuxit fram och blivit ett bevis på den kollektiva kraften som finns i världen, en kraft av förenade handlingar (Pascalidou 2017:12). Maria Andersson, generalsekreterare för RFSU, talar om hur den traditionella mansrollen globalt sett är det stora hindret för utveckling och universella rättigheter för alla. Hon är därför positiv till hur metoo-rörelsen utvecklats från att förklara hur det ser ut till att kräva samhällsutveckling för att kunna åtgärda detta, enligt henne, allvarliga samhällsproblem. Hon belyser hur vi ytterligare måste reflektera över huruvida rådande könsroller och maktstrukturer i samhället påverkar oss. (Pascalidou 2017:14–15). Alexandra Pascalidou ringar in det centrala i hur metoo-rörelsen ska gå vidare så här: “Vi måste helt enkelt inkludera männen – pojkarna, papporna, bröderna – i vår kamp. De är våra allierade. Kvinnorörelsen har visat vägen. Nu är det mansrörelsen som måste ta över stafettpinnen.” (Pascalidou 2017:230).

Jämlikhetsstiftelsen Make Equal startade sommaren 2016 initiativet *Killmiddag* som svar på debatten om de många övergrepp som skett på musikfestivaler i Sverige. Killmiddag startades bland annat för att det nästintill endast är män som ligger bakom det sexuella våldet. Vidare för att män sällan söker vård för sina psykiska problem samt för att män är överrepresenterade i självmordsstatistiken. Ambitionen med initiativet är att engagera killar och män i debatten om ett jämställt samhälle. Syftet är att genom samtal hitta sätt att bryta med rådande maskulinitetsnormer. Med anledning av detta skapades vägledande underlag med olika teman och frågeställningar som skulle kunna tas upp under särskilda middagar, endast för män. Underlagen har senare utvecklats vidare och särskilda samtalsguider har utformats med anledning av metoo-rörelsen. Killmiddag kan alltså beskrivas som ett separatistiskt samtalsforum för män. Det kan organiseras både privat och offentligt där män bjuds in för att diskutera manlighetsnormer utifrån olika teman. Exempel på teman är sex, kärlek och vänskap och till dessa finns tillhörande samtalsguider som syftar till att underlätta samtalet med hjälp av frågor. (Killmiddag.se). Edgren (2018) återger i artikeln *Heteromän pratar bara känslor med sina flickvänner* att det finns stora skillnader mellan tidigare mer traditionella mansmiddagar och Killmiddag. På tidigare mansmiddagar beskrivs att stämningen lätt blivit “grabbig” och att det ofta har blivit snack om tjejer, fotboll

och andra typiska “mansintressen”. Att utgå från materialet som erbjuds på Killmiddag förändrar atmosfären till att bli mer öppenjärtig och känslosam. Skillnaderna beror framförallt på att många män upplever det skrämmande att gå in i djupare diskussioner med andra män och trots att viljan finns vet man inte hur man ska gå tillväga. Den främsta orsaken för denna rädsla är den existerande mansrollen som bygger på att män helst ska vara starka och bestämda. Inom den rådande mansrollen är upplevelsen att det är få känslolägen som är okej att visa män emellan. (Edgren 2018).

1.1 Problemformulering

Maskulinitetsnormer kan beskrivas som samhällets delade föreställningar och ideal om mäns beteenden och handlingar. Normerna för maskulinitet skapas i relation till och står i kontrast mot normerna för femininitet, där det föregående har en överordnad ställning i samhället. Exempel på dessa normer är stark kontra svag, oberoende kontra beroende och behärskad kontra emotionell. Maskulinitetsnormerna sätter ramar för vad som är socialt accepterat och påverkar mäns livsvillkor då de alltid måste förhålla sig till dessa normer. Detta för att normerna utmärker vilka egenskaper som förväntas av män (Nordenmark & Hyllander 2018:7). Normerna för maskulinitet har stor inverkan på mäns livsvillkor då samhället pressar och ställer krav på män att anpassa sitt beteende för att bevisa sin maskulinitet. Vidare påverkas kvinnors livsvillkor då det negativa beteendet ligger till grund för mäns våld mot kvinnor. (Torres et.al 2012:2). Utifrån ovanstående kan initiativet Killmiddag förstås som ett verktyg för att förändra och utveckla maskulinitetsnormerna i den svenska kontexten. I denna uppsats vill vi därav undersöka vilken inverkan Killmiddag har på mäns identitetsskapande i termer av maskulinitet. Vi särskilt intresserade av att studera problemområdet för att vi anser att kravet på samhällsförändring i samband med bland annat metoo-rörelsen, genom Killmiddag, är sammankopplat med förändring på individuell nivå. Således anser vi att det har en tydlig koppling till livsvillkor som också är profilmrådet vi valt som utgångspunkt i denna uppsats. Problemområdet berör hur samhällsförändringar på makronivå påverkar identitetsskapande på meso- och mikronivå vilket, enligt oss, gör det sociologiskt relevant. Detta för att ämnet behandlar maskulinitetsnormernas inverkan på enskilda mäns maskulinitetskonstruktion. Därtill är det ett nytt och aktuellt fenomen i samhället som behöver belysas.

1.2 Syfte

Syftet med denna uppsats är att skapa förståelse för och reflektera kring hur maskulinitet konstrueras i relation till fenomenet Killmiddag. Vi avser också att genom förståelse skapa medvetenhet om vad det är som lockar dessa män att delta i Killmiddag, både ur ett individuellt och samhällsligt perspektiv. Därför är vi särskilt intresserade av att ta reda på vad det är i samhället och den tid vi befinner oss i som skapar ett behov av ett sådant sammanhang som Killmiddag. Slutligen också undersöka huruvida deltagande män upplever en splittring mellan normerna inom Killmiddag och normerna inom andra manliga gemenskaper och *hur* de i sådana fall förhåller sig till och hanterar splittringen. Fokus ligger på maskulinitetskonstruktion inom det givna sammanhanget Killmiddag och hur det påverkar den enskildes meningsskapande kring maskulinitet utifrån mikro-, meso- och makroperspektiv.

1.3 Frågeställningar

1. Varför väljer män att delta i Killmiddag och hur bidrar det till deras skapande av maskulinitet?
2. Hur hanterar dessa män eventuella splittringar mellan olika maskulinitetsnormer?

1.4 Avgränsningar

Då vi inte har som avsikt att göra en jämförande studie har vi valt att avgränsa oss till män som redan deltagit i Killmiddag. Utöver detta har vi valt att inte göra ytterligare avgränsningar. Detta framförallt för att fenomenet är relativt nytt vilket skulle försvåra våra möjligheter att hitta informanter inom den givna tidsramen.

2. Bakgrund och tidigare forskning

I detta kapitel presenteras först bakgrund som berör maskulinitetsnormer och psykisk ohälsa, därefter fem vetenskapliga artiklar som vi anser är relevanta för vår studie. De vetenskapliga artiklarna syftar till att ge bredare kunskap och inblick i området som vi valt att studera. Avsnittet avslutas med en sammanfattning och en diskussion om relevansen i förhållande till uppsatsens syfte och frågeställningar.

2.1 Maskulinitetsnormer och psykisk ohälsa

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) beskriver i skriften *Maskulinitet och psykisk ohälsa* möjliga strategier för att utveckla vårdens arbete där utgångspunkter är ojämställdhet och normer för maskulinitet. I arbetet med att förebygga och behandla psykisk ohälsa bland pojkar och män är en utmaning normer för maskulinitet. Normer som innebär att män ska vara starka och prestationsinriktade vilket både präglar hur män förhåller sig till sina känslomässiga behov men även hur vården är utformad. Maskulinitetsnormer är föreställningar och ideal om män och manlighet som delas kollektivt av många i ett samhälle. Dessa anger vilka förväntningar som finns på män för att vara socialt accepterade och uppnå status. Även om normernas påverkan är olika för alla män och pojkar förhåller sig varje individ på något sätt till dessa föreställningar. Traditionella maskulinitetsnormer kretsar kring idéer om att män ska vara starka, prestationsinriktade, behärskade och oberoende. För individen kan det uppstå negativa konsekvenser i form av förlorad status, diskriminering, trakasserier eller våld om denne bryter könsspecifika normer. (Nordenmark & Hyllander 2018: 9–10).

I Sverige lider kvinnor av psykisk ohälsa i större utsträckning än män. Detta kan bland annat bero på att det finns en koppling mellan psykisk hälsa, sociokulturella mönster och kön, vilket föranleder till att upptäckten av mäns psykiska ohälsa försvåras. Psykisk ohälsa förväntas vara den ledande folkhälsoutmaningen år 2030 både i Sverige och globalt. Ett betydande folkhälsoproblem är hur psykisk ohälsa i slutändan också kan leda till självmord. I Sverige begås drygt 1100 självmord varje år, varav cirka 800 är män. (Nordenmark & Hyllander 2018:7–8). Överrepresentationen i självmordsstatistiken är, enligt Nordenmark och Hyllander, ett tydligt exempel på hur normerna för maskulinitet påverkar män och pojkars förutsättningar och livsvillkor. Andra faktorer som spelar in i sammanhanget är bland annat könsidentitet, ålder och sexuell läggning vilka samverkar och har inverkan på individens livsvillkor. Exempelvis är hbtq-personer en större riskgrupp vad gäller självmord då heteronormativt bemötande och diskriminering kan leda till långvarig stress och i utsträckningen orsaka psykisk ohälsa (Nordenmark & Hyllander 2018:27–28).

En strategi för förändring som lyfts fram är samtal i grupp och för att kunna göra detta är trygghet en avgörande faktor. Skapandet av trygga rum kan göras dels med hjälp av gemensamma samtalsregler men även genom att det är en förberedd och icke-dömande vuxen som leder samtalen. På detta vis kan man öppna upp samtal för män och pojkar där dominerande maskulinitets- och sexualitetsnormer kan utmanas. Ytterligare strategier för att

utveckla arbetet är att motivera män till förändring, lyfta fram förebilder, sänka trösklarna för att söka hjälp samt att lära individer att söka hjälp. (Nordenmark & Hyllander 2018:39–40).

2.2 Tidigare forskning

2.2.1 Identitetsförändring

I artikeln *Identity Change* studerar Peter J. Burke (2006) identitetsförändringar med syfte att undersöka hur identiteter förändras över tid. För att beskriva identitetsförändringar menar han att varje identitet har en standard som talar om innebörden av en specifik identitet, en slags normativ förväntan eller fastställda roller. Identitetsstandarderna påverkas därför av samhällsnormer och förändras och utvecklas i takt med att samhället gör det. Burke (2006) menar att individens identitet är föränderlig och att individen ständigt strävar efter att få sin identitet att gå hand i hand med sitt beteende. Vanligtvis är människan benägen att anpassa sig till gällande identitetsnormer för att uppfylla identitetsstandarderna vilket medför att den ständiga identitetsförändringen ofta sker väldigt långsamt. Resultatet visar att det för individen kan uppkomma känslomässiga svårigheter i situationer där det uppstår för stora skillnader mellan beteende och identitetsstandard. Problematiken som kan uppstå i denna adaptiva process är att diskrepansen kan skapa känslor av ångest på grund av avvikelser ifrån identitetsstandarderna. (Burke 2006:81–84).

Identitetsförändringar kan också uppstå genom en adaptiv respons som sker när två identiteter med gemensamma dimensioner aktiveras samtidigt. När detta sker övergår standarderna för dessa identiteter till att likna varandra, oftast mer likt den dominerande identiteten. Identiteter med olika roller som aktiveras samtidigt, exempelvis vän och son, kan skapa rollkonflikter. Individen kan förödmjukas antingen av sina föräldrar inför sina vänner eller tvärtom. Individen kan därför komma att undvika att utsätta sig för dessa situationer. Dock bidrar denna typ av interaktion till en samhörighet för de olika identiteterna och rollkonflikten kan på så sätt undvikas. Varje ny identitet en individ tar för sig, genom rollövertagande eller nya möten, skapar en potentiell identitetsförändring. Nya identiteter måste ”passa in” med övriga vilket kan leda till rollkonflikt för individen. (Burke 2006:93–94).

2.2.2 En mångfald av maskuliniteter

I artikeln *Mångdimensionella maskuliniteter* studerar Rosi Hoffer (2008) hur maskulinitet skapas. Syftet med studien var att undersöka om det kan finnas olika konstruktioner av

maskulinitet hos en individ. Utgångspunkt för studien är att det i samhället finns flera *genusordningar* som upprätthåller mäns överordning över kvinnor. Denna genusordning styr vad som är maskulint kontra feminint och påverkar människor på ett individuellt plan. Från att det inom genusforskningen tidigare talats om kvinnliga respektive maskulina könsroller diskuteras det idag istället om att skapandet av maskulinitet och femininitet är något föränderligt och socialt konstruerat. Resultatet visar att maskulinitet därav bör ses som något dynamiskt, föränderligt och något som samverkar med andra strukturer såsom klass, sexualitet och etnicitet. En följd av detta är att det finns multipla maskuliniteter som bygger på olika strukturella variationer. Dessa tillskrivs, enligt Hoffer, olika värden och rangordnas hierarkiskt i genusordningen där den vita heterosexuella mannen tilldelas högt värde och den svarta homo/transsexuella mannen lågt. Som en måttstock i skapandet av mäns olika maskuliniteter lyfts Connells begrepp den *hegemoniska maskuliniteten* fram. Hegemoni är en kulturellt skapad dynamik som gör att en viss grupp får makt över andra grupper vilket är utmärkande för den hegemoniska maskuliniteten i termer av hög status, sexism och oberoende. Betydelsen av att forska om skapandet av maskulinitet syftar dels till det förebyggande arbetet mot våld och ohälsa men också i skapandet av jämställdhet. (Hoffer 2008:234–240).

2.2.3 Splittring mellan kulturella förväntningar och kravet på egalitära maskulinitetskonstruktioner

Ellen Lamont (2015) studerar i artikeln *The Limited Construction of an Egalitarian Masculinity: College-Educated Men's Dating and Relationship Narratives* splittringen mellan mäns kulturellt förväntade maskulinitet och det ökade kravet på män att bli allt mer jämställda i sina maskulinitetskonstruktioner. Syftet med studien var att undersöka hur heterosexuella män konstruerar maskulinitet i romantiska relationer. I den amerikanska kontexten, där studien genomfördes, är den hegemoniska maskuliniteten vit, medel-/överklass och heterosexuell man. Detta innebär dels att mannen är överordnad kvinnan, men också att män beroende på klass, etnicitet, hudfärg, ålder, sexualitet med mera underordnas utifrån den hegemoniska maskuliniteten. Egenskaper som tillskrivs män utifrån idealet är känslolöshet, aggressivitet och en bestialisk sexualitet. I romantiska relationer förväntas män exempelvis att anta en dominerande roll, bland annat genom att initiera till och betala för dejting. En viktig utgångspunkt i studien är att maskulinitetskonstruktion både sker på samhällsnivå och lokal nivå och innebär att den hegemoniska maskuliniteten /maskulinitetsidealet varierar från grupp till grupp. (Lamont 2015:272–273).

Resultatet visar att maskulinitet konstrueras utifrån två skilda narrativ: egalitära narrativ och kontrastnarrativ. Maskulinitetskonstruktion utifrån egalitära narrativ innebar att många uttryckte sitt stöd för feminism och framhävde värdet av ett jämställt samhälle. I romantiska relationer betonade många betydelsen av att ha ett delat ansvar för försörjning, hushållssysslor och omsorg. Resultatet visar också att män konstruerar maskulinitet genom att urskilja sig från stereotypiska män, alltså genom kontrastnarrativ. Maskulinitet producerades i detta fall genom ett avståndstagande från bilden av män som sexuellt promiskuösa, aggressiva och respektlösa. Istället diskuterades vikten av att vara emotionellt tillgänglig i romantiska relationer. (Lamont 2015:277–282). Resultatet visar, enligt Lamont, att det finns en motsägelse i respondenternas självuppfattning som progressiva män. Detta kom till uttryck genom deras behov att ”ta hand om kvinnor” och därigenom se sig själva som ”bra män” i kontrast till andra män. Vidare skapar självbilden utrymme för att förbise ojämlikhet, vilket bland annat handlade om arbetsfördelningen i hemmet. När ojämlikhet uppmärksammades, betonade männen andra situationer där de presenterar en mer jämställd maskulinitet. Symbolisk jämställdhet som byte av efternamn vid giftermål sågs ofta som mindre viktigt. Avslutningsvis menar Lamont att männen i studien erkänner strukturell ojämställdhet på samhällsnivå men kopplar inte dessa till deras egna relationer och praktiker. Ojämställda praktiker avvisas istället som personliga preferenser. Självbilden som progressiv man genom egalitära narrativ används istället som identitetsbildande och inte för att utmana ojämlikhet mellan könen. (Lamont 2015:284–289).

2.2.4 Maskulinitetskonstruktion i grupp

I artikeln *Homosocialitetens krafter* studerar Lena Berg (2007) hur unga heterosexuella män konstruerar maskulinitet i grupp och individuellt. Syftet med denna artikel är att analysera hur maskulinitet görs utifrån unga mäns utsagor från relationella erfarenheter till andra män, vänner, tillfälliga sexuella relationer och flickvänner. Vidare att skapa förståelse för hur ålder, plats och ansvar kan relateras till unga mäns sätt att förstå och skapa maskulinitet

Resultatet visar att maktkamp om vem som får flest tjejer, vem som har mest sex och vem som är bäst på att fånga tjejers intresse uppstår vid diskussion om sex. När tillfälliga sexuella relationer diskuteras återges att respondenterna i tonåren bland annat skiljde på flickvänner och tillfälliga sexuella partners genom att gradera dem i en skala eller genom att kalla tillfälliga partners för ”förnedringsobjekt”. Detta beskrivs dock som en tonårsfas de har vuxit ifrån. I dessa resonemang, menar Berg, används ålder som ansvarsbefriande. Detta kan förklaras med att manliga gemenskaper kan verka pressande och

att män måste upprätthålla en fasad för att få andra mäns uppskattning och beundran. Resultatet visar också att maskulinitet i grupp görs genom ett tydligt avståndstagande från homosexualitet. Förutom rädslan att tolkas som homosexuell förstärks heterosexuallitet genom heteronormativa uttalanden och handlingar. (Berg 2007:30–41). Den homosociala gemenskapen kan utifrån begreppet *fragmenterad maskulinitet* beskrivas som en å ena sidan begränsande miljö och å andra sidan en tillåtande miljö där män kan undersöka var gränserna för kön och sexualitet går. Maskulinitetspresentationer är fragmenterade beroende på situation och relation. Utanför homosociala gemenskaper är homofobi och sexism mindre accepterat och män förväntas presentera en mer nyanserad och jämställd maskulinitet. Denna splittring av maskuliniteter uppfattas varken som problematisk eller svårorienterad enligt respondenterna. Detta kan, enligt Berg, bero på att män anpassar sitt meningsskapande kring maskulinitet till splittrade samhälleliga förväntningar. Den fragmenterade och situationsanpassade maskuliniteten kan på omvägar skapa ett större handlings- och tolkningsutrymme i maskulinitetskonstruktionen. Detta kan i utsträckningen också leda till att ansvar inte utkrävs eller tas vad gäller sexistiska och homofobiska uttalanden och handlingar. (Berg 2007:43–46).

2.2.5 Maskulinitet i förändring

I artikeln ”*Expanding your mind*”: *the process of constructing gender-equitable masculinities in young Nicaraguan men participating in reproductive health or gender training programs* studeras hur män som deltar i ett projekt med syftet att diskutera reproduktiv hälsa och genus utvecklar nya former av maskuliniteter. Syftet var även att ta reda på hur dessa män förhåller sig till sitt egna deltagande i åtgärder vars syfte är att minska våld mot kvinnor. Resultatet visar att deltagandet i projektet bidrar till en förändrad maskulinitet. Förändringsprocessen benämns som ”expanding your mind” och kan delas in i fyra olika subkategorier/idealtyper; *lärlingen*, *den ansvarsfulle mannen*, *den beskyddande kamratutbildaren* och *den feministiske mannen*. (Torres et.al 2012:5). Lärlingen kan beskrivas som det första steget i förändringsprocessen. I denna fas ökar kunskap och medvetenhet om reproduktiv hälsa, genus och om den hegemoniska maskulinitetens konsekvenser. Män kan här uppleva svårigheter då de konfronteras med internaliserade bilder av maskulinitet och de värderingar som medföljer. Den ansvarsfulle mannen kan förstås som ett resultat av det föregående. Förutom att reflektera börjar män i denna fas förändra sina handlingar. Detta kan i sin tur leda till utvecklingen av den beskyddande kamratutbildaren, som ser det som sin roll att föra kunskapen vidare. Den feministiske mannen strävar inte bara efter förändring på individuell nivå utan även på

samhällsnivå. Förhållningssättet till våld mot kvinnor och våld i nära relationer är något som förändras gradvis inom dessa idealtyper där man inom den första idealtypen anser att det något som bör skötas i hemmet och där den feministiska mannen kan tänka sig att bli involverad för att motverka det. (Torres et.al 2012:6–8). Förändringsprocessen kan försvåras/hindras av både interna och externa faktorer. Internt kan det finnas en rädsla att överskrida normer och därigenom bli stigmatiserad. Externt kan det finnas press utifrån att bevara traditionella normer. Resultatet visar dock att män med tiden utvecklar mekanismer för att hantera stigmatiseringen som kan medfölja deltagandet. Sammanfattningsvis visar denna studie att maskulinitet är dynamiskt och föränderligt om det utmanas. Slutligen också att deltagande i sådana projekt skapar förutsättningar för att förändra och utveckla den hegemoniska maskuliniteten. (Torres et.al 2012:9–10).

2.2.6 Sammanfattning och diskussion av tidigare forskning

Artiklarna som ovan har presenterats valdes då de på olika sätt har en koppling till problemområdet vi valt att studera. Artikeln *Identity change* valdes då den ger en generell förståelse för vad som ligger till grunden för identitetsbildning i allmänhet. Det vill säga att identitet bygger på olika normativa förväntningar. Utifrån detta ges en beskrivning om varför identitet förändras och hur det kan påverka individen socialt och individuellt. Denna artikel valdes för att den skapar en medvetenhet kring de centrala orsakerna kring identitetsförändring och dess påverkan. Kopplat till Killmiddag kan detta ge en förståelse för varför fenomenet har uppstått och varför män väljer att ingå i dessa sammanhang. Artikeln *Mångdimensionella maskuliniteter* ger en grundläggande förståelse för genusordningen i samhället och att det påverkar människors livsvillkor på ett individuellt plan. Den ger även inblick i hur normerna för vad som är maskulint är varierande vilket gör att en enskild individ konstruerar maskulinitet på många olika sätt. Denna artikel skapar medvetenhet om varför olika sammanhang för maskulinitetskonstruktion finns och därmed varför Killmiddag som koncept fungerar för skapandet av maskulinitet. *The Limited Construction of an Egalitarian Masculinity: College-Educated Men's Dating and Relationship Narratives* skriven av Ellen Lamont ger en fördjupad förståelse för hur män reflekterar kring splittrade maskulinitetsnormer och vilken inverkan det har för jämställdheten i deras heterosexuella relationer. Kopplat till uppsatsämnet och ovannämnda artiklar fungerar denna artikel som ett komplement då den ger inblick i hur olika normativa förväntningar på maskulinitet skapar rollkonflikter för individen. Artikeln synliggör relationen mellan mikro- och makroperspektiv genom att koppla reflektioner på individnivå till jämställdhetsfrågor på samhällsnivå. Artikeln

Homosocialitetens krafter berör hur maskulinitet skapas i grupp inom manliga gemenskaper och hur olika förväntningar gällande maskulinitetsnormer skapar större tolknings- och handlingsutrymme i maskulinitetskonstruktion. Denna artikel valdes då den ger gruppenspektiv på maskulinitetskonstruktion, vilket är relevant då Killmiddag genomförs i grupp. Vidare också för att vi har som avsikt att studera hur maskulinitet skapas inom Killmiddag. I artikeln "*Expanding your mind*": *the process of constructing gender-equitable masculinities in young Nicaraguan men participating in reproductive health or gender training programs* studeras maskulinitetskonstruktion i ett specifikt projekt som avser att förändra maskulinitetsnormen och minska våld mot kvinnor i Nicaragua. I studien identifieras fyra olika idealtyper för maskulinitet inom sammanhanget. Denna artikel valdes då den har en nära koppling till vårt syfte och frågeställningar. Även om studien gjordes i en annan kontext ger den en bild av hur en förändringsprocess kan se ut vad gäller maskulinitetsnormer.

3. Teoretiska utgångspunkter

I detta kapitel presenteras de fyra teorier som är tilltänkta att användas för att analysera det insamlade materialet. Nedan redogörs för teorierna *maskulinitet*, *social identitet*, *intrycksstyrning* och *reflexivitet* som vi anser är relevanta för studien. Kapitlet avslutas med en teoridiskussion där vi återger teoriernas relevans i relation till uppsatsens syfte och frågeställningar.

3.1 Maskulinitet

Utgångspunkten för R.W Connells teori om maskulinitet är att genus är en social konstruktion. För att förstå maskulinitet måste man därav både förstå vilka strukturer den består av och på vilket sätt den förhåller sig till dessa. Det centrala antagandet är att biologin inte styr det sociala, istället konstrueras genus genom sociala praktiker som refererar till kroppar och beteenden i relation till kroppar. Genus återfinns och skapas inom alla samhällsarenor; individuellt, kulturellt och institutionellt. Maskulinitet förstås utifrån detta perspektiv som ett resultat av sociala genuspraktiker. (Connell 2008:109–110).

Connell urskiljer fyra olika typer av maskulinitet; hegemonisk, delaktig, underordnad, och marginaliserad. Dessa ska inte förstås som statiska karaktärer utan bör ses som föränderliga beroende på kontext. Viktigt vid analysen av maskulinitet är relationen mellan de olika maskulinitetstyperna, framförallt för att synliggöra under vilka villkor genus gestaltas och konstrueras. *Hegemonisk maskulinitet* innebär att en viss typ av maskulinitet

genomsyrar samhället och har en överordnad kulturell ställning jämfört med andra typer av maskuliniteter. Connell utgår här ifrån Gramscis begrepp *hegemoni* som beskriver vissa klassers överordnade ställning i samhället. Överordningen bygger på att kulturella ideal förenas med institutionell makt och genom olika praktiker och medel upprätthåller en ledande position i samhället. Genom begreppet *underordnad maskulinitet* beskrivs att det finns en hierarki där män rankas utifrån kategoriella tillhörigheter såsom sexualitet. Homosexuella män underordnas i relation till heterosexuella män i genushierarkin. Egenskaper hos män som i regel relateras till femininitet kan också vara grund för underordning. Oavsett kategoriell tillhörighet förhåller sig alla män till den hegemoniska maskuliniteten och deltar i det hegemoniska projektet, trots att de flesta i praktiken avviker från normen. Detta är vad Connell kallar för *delaktig maskulinitet*. Genom delaktighet i hegemoniska praktiker kan män få vinning av den hegemoniska maskulinitetens överordnade ställning i relation till kvinnors underordning. Detta är framförallt framträdande i manliga gemenskaper som ofta skapas genom delaktighet i det hegemoniska projektet. Begreppet *marginaliserad maskulinitet* beskriver relationen mellan över- och underordnade maskuliniteter. Detta för att genus måste förstås i relation till andra strukturer som etnicitet, hudfärg, klass med mera, vilka samspelar och påverkar maskulinitetskonstruktionen. Vidare poängterar Connell att den hegemoniska maskulinitetens överordnade ställning kan utmanas och förändras av samhälleliga förändringar. När villkoren för den manliga dominansens legitimitet utmanas kan grunden för hegemonin urholkas. Därigenom skapas möjlighet för nya hegemoniska konstruktioner. Connell understryker därför betydelsen av kontexten som maskuliniteten skapas inom, särskilt i försök att använda teorin. (Connell 2008:114–119).

3.2 Social identitet

Richard Jenkins bearbetar i boken *Social identity* (2014) en teori om identitet och hur identifiering som en social process fungerar på individ-, interaktions- och institutionsnivå. *Identitet* är, enligt Jenkins, något som konstrueras och etableras genom sociala interaktioner. Identitet uppstår genom att individen uppfattar likhet och skillnad gentemot andra individer i en parallell process. Genom likhet och skillnad kan individen utmärka sig i förhållande till andra individer och grupper. Identitet skapas därav i ständig förhandling och är föränderligt beroende på situation. (Jenkins 2014:19–20).

Jenkins urskiljer två olika typer av identitet: Individuell identitet och kollektiv identitet. Individuell identitet (identifikation) uppstår genom socialisation där andras uppfattning om en individ har en avgörande roll för hur denne uppfattar sig själv. (Jenkins

2014:41–44). Individuell identitet konstrueras därav i en process där individens självbild presenteras och valideras av den offentliga bilden. Kollektiv identitet handlar istället om gruppidentitet som skapas i samspelet mellan grupper och kategorier. Gruppidentifiering konstrueras genom att flera individer upplever en gemenskap och identifierar likheter mellan varandra. Kategorisering baseras istället på en föreställning om en likhet hos andra som skiljer sig från den egna gruppen. Kollektiv identitet kan tolkas som en *symbol* för tillhörighet då den synliggör en tydlig gräns mellan de som ingår i och de som är utanför en grupp. Dessa symboler kan, enligt Jenkins, dessutom konkretiseras och förkroppsligas genom exempelvis medlemskap och ritualer. Symboler kan dock tolkas olika av gruppens medlemmar även om de, utifrån, kan göra att grupper och kategorier uppfattas som en homogen grupp. (Jenkins 2014:134–140). Identitet på institutionsnivå skapas genom att det, i samhället, finns fastställda ramar och roller som fungerar som källor för identitet. Genom dessa kopplas beteendemönster till olika kategorier, vilka vi socialiseras in i och som underlättar vardagliga beslut. Jenkins understryker dock att institutionaliserade identiteter är dynamiska och att man utifrån dem inte kan förutsäga hur individer kommer att handla i bestämda situationer. (Jenkins 2014:159–164).

3.3 Intrycksstyrning

Intrycksstyrning, eller konsten att styra intryck, lyfter Erving Goffman (2009) fram som en del i hans dramaturgiska synsätt på samhället. Goffman beskriver hur vi som individer är agerande i samhället och menar att det krävs vissa attribut för att producera en framgångsrik rollframställning. Som individer använder vi oss av olika intrycksstyrningstekniker för att uttrycka dessa attribut, genom att förmedla intryck genomförs ett försök till självpresentation. Dessa tekniker syftar till att undvika olika typer av störningar som kan uppstå vid ett framträdande. Goffman (2009) menar inte att det endast syftar till att framställa sig på ett mer fördelaktigt sätt utan även om anpassning till olika situationer och dess normer och krav. Det finns i situationer, “scener”, en förväntan på interaktionen mellan aktörerna. För att undgå problematik och störningar i dessa situationer krävs det att alla deltagare i interaktionen, även de som indirekt deltar, uttrycker de attribut som situationen kräver. Problematik kan dock uppstå i situationer om aktörerna avviker från situationsbundna normer. Avvikelse kan leda till en konflikt där deltagare öppet kritiserar dem de egentligen ska samarbeta med i den sociala interaktionen. Individens arbete med att hantera intryck och därigenom styra de uttryck denne förmedlar kretsar alltså kring anpassning, i förhållande till situationer och sammanhangs normer. (Goffman 2009:182–184). Oavsett individens mål vid presentation

inför andra, ligger det i individens intresse att kontrollera andras beteende. Till störst del handlar detta om att ta kontroll över de reaktioner som det egna beteendet skapar. (Goffman 2009:13).

3.4 Reflexivitet

Anthony Giddens (1991) menar att *självet är ett reflexivt projekt*, alltså att moderniteten sträcker sig in i *självets* kärna. Vid förändringar och övergångar i livet har det alltid funnits ett behov av psykisk omorganisering. I det moderna samhället har detta utvecklats till en reflexiv process där förändringar hos individen måste utforskas och konstrueras. Reflexiv medvetenhet är något som karakteriserar allt mänskligt handlande och behövs för att man som individ ska kunna ”gå vidare” i livets olika sammanhang. (Giddens 1999:45–47). Framväxten av nya självidentitetsmekanismer är formade av, och även formar, modernitetens institutioner. Självvet bör därför inte ses som en passiv enhet utan genom individens skapande av självidentitet bidrar det till och skapar sociala strukturer. Idag lever vi i ett informationssamhälle där media spelar stor roll. Avlägsna händelser har därför stor inverkan på nära händelser och självet. En viktig aspekt att beakta är den påverkan som förmedlade erfarenheter har för individen, eftersom dessa påverkar både självidentiteten och den grundläggande organiseringen av sociala relationer. Självidentiteten blir ett alltmer reflexivt projekt i det postmoderna samhället. För individen handlar den identitetsskapande processen i mångt och mycket om valmöjligheter. Denna reflexiva process är ständigt pågående eftersom det handlar om hur individen analyserar självet i relation till hur samhället förhåller sig till omvärlden. (Giddens 1999:10–13).

3.4 Teoridiskussion

Teorierna som ovan har presenterats valdes då vi anser att de tillsammans skapar goda förutsättningar för en mångfacetterad analys av det empiriska materialet. R.W Connells teori om maskulinitet är ett paraplybegrepp som skapar förståelse för olika typer av maskuliniteter. Denna teori ger oss grund för att skapa förståelse för hur maskulinitet skapas i sammanhanget Killmiddag, vilket är en av uppsatsen främsta syften. Richard Jenkins teori om social identitet kompletterar ovanstående genom att den blir ett verktyg för att analysera hur identitet i stort skapas, både socialt och praktiskt. Identitetsteorin synliggör samspelet mellan individ, grupp och samhälle i konstruktionen av identitet och möjliggör en analys av Killmiddag utifrån ett mikro-, meso- och makroperspektiv. På mikronivå kan vi genom denna teori skapa förståelse

för hur individen urskiljer sig från andra i sitt identitetsskapande. Teorin belyser dessutom att processen sker i samspel med andra vilket både berör meso- och makronivå. Vidare valde vi Erving Goffmans teori om intrycksstyrning då den hjälper oss att förstå och analysera hur individen förhåller sig till normativt situationsbundna förväntningar. Ytterligare också vad som händer när konflikt uppstår mellan förväntade normer och individens handlingar. Kopplat till denna studies syfte och frågeställningar kan denna teori användas för att analysera hur eventuellt upplevda splittringar mellan normerna inom Killmiddag och andra manliga gemenskaper hanteras av våra respondenter. Både Jenkins och Goffman behandlar identitet, men utifrån olika perspektiv. Jenkins identitetsteori ger en grundläggande förståelse för hur samspelen mellan individen och samhället ser ut. Även om Jenkins identitetsteori behandlar identitet på mikro-, meso- och makronivå kan denna teori tolkas som abstrakt då den inte problematiserar processen där identitet skapas. Goffmans teori om intrycksstyrning valdes därav för att skapa en mer nyanserad förståelse av identitet. Slutligen har vi valt Anthony Giddens teori om reflexivitet då den ger ytterligare ett perspektiv. Denna teori sammankopplar samhällsförändringar och individens identitetsarbete och visar därigenom hur individuell identitet speglar den samhälleliga kontexten. Vidare skapar teorin förståelse för att identitet är ett livslångt projekt och varför behovet av identitetsförändring uppstår. Teorin är relevant då vi har som avsikt att undersöka varför män väljer att delta på Killmiddag.

4. Metod

I detta kapitel redogör vi för den metodologiska ansats som ligger till grund för denna uppsats och metoden vi använt för insamlingen av det empiriska materialet. Vi kommer att presentera metoderna för urvalet och analysen, vårt tillvägagångssätt och argumentera för de avvägningar vi gjort under arbetsprocessen. Vi kommer även att beskriva de etiska aspekter vi förhållit oss till samt redogöra för vår förförståelse. Kapitlet avslutas med en metodreflektion där vi diskuterar relationen mellan uppsatsens problemområde, teorier och metod.

4.1 Hermeneutiken

Inom den hermeneutiska vetenskapstraditionen är det grundläggande antagandet att människan uppfattar verkligheten genom att tolka den. Tolkningen av verkligheten görs både individuellt och i samspel med andra. Verkligheten kan därför endast förstås genom tillgång till individens tolkningar av olika fenomen i samhället. Kunskap som skapas inom den hermeneutiska traditionen är alltså en tolkning av individens tolkningar av verkligheten, i

syfte att skapa en djupare förståelse. Centralt för tolkningen som görs i den hermeneutiska ansatsen brukar benämnas för den hermeneutiska cirkeln eller spiralen. (Lundin 2008:91). Det förstnämnda innebär att fenomenet som studeras måste tolkas utifrån den befintliga kontexten, vilket innebär att delen och helheten hänger samman och måste relateras till varandra för att skapa förståelse. Den hermeneutiska spiralen understryker istället betydelsen av förmågan att växla mellan dessa perspektiv för att skapa en djupare förståelse. Det vill säga att man studerar delen, sedan helheten för att återgå till delen igen och på så sätt skapa en ökad förståelse. Det gemensamma för dessa tolkningstraditioner är vikten av ett sammanhang. Vad som är delen kontra helheten varierar beroende på perspektiv, exempelvis utifrån mikro-, meso- eller makronivå. Med utgångspunkt i grundantagandet om tolkning ligger fokus inte bara på studieobjektet utan även på forskarens sätt att förstå och tolka det empiriska materialet och problemområdet i sig. Forskaren har, på grund av den kontext denne befinner sig i, redan teoretiska uppfattningar om sin omvärld. Förförståelsen blir därav avgörande för förståelsen. Kopplat till den hermeneutiska cirkeln innebär detta att forskaren inte bara måste alternera mellan delen och helheten, utan även mellan förförståelsen och förståelsen. (Alvesson & Sköldberg 2017:135–141). Förförståelsen består bland annat av språk, trosuppfattningar, individuella erfarenheter, teoretiska och begreppsliga kunskaper. Dessa ligger till grund för forskarens tolkningar, vilket beroende på förhållningssätt kan vara till forskarens för- eller nackdel. Fördelen är att förförståelsen kan komma väl till hands för en djupare förståelse av problemområdet. Nackdelen är dock att det samtidigt kan förhindra nya perspektiv. För att synliggöra under vilka förutsättningar tolkningen görs är viktigt att redogöra för den förförståelse man besitter som forskare. (Gilje & Grimen 2007:175–183).

Den hermeneutiska ansatsen valdes i denna studie då vi anser att den bäst lämpar sig i relation till studiens syfte och frågeställningar. Med syftet att undersöka varför män väljer att delta i Killmiddag och strävan att skapa förståelse för maskulinitetskonstruktion i sammanhanget ligger individens tolkning av verkligheten i centrum för denna studie. Vidare har vi som avsikt att undersöka hur män hanterar eventuella splittringar mellan normerna inom Killmiddag och andra manliga gemenskaper. Fokus för uppsatsen är alltså informanternas erfarenheter, tolkningar och förståelser av olika kontextuella verkligheter. Således anser vi att den hermeneutiska ansatsen är en adekvat grund för denna uppsats.

4.2 Förförståelse

Vår förförståelse inom området som studeras bygger på personliga livserfarenheter, den kunskap vi erhållit genom förarbetet inför denna uppsats och genom teoretiska kunskaper som

berör området. Robin, som man, och Betelhem, som kvinna, har olika perspektiv och erfarenheter kring ämnet maskulinitet. Som man ingår Robin i olika manliga gemenskaper där han upplever att det finns normer som han förhåller sig till, men är också delaktig i skapandet och reproduktionen av olika maskulinitetsbilder. För Betelhem sker detta utifrån ett annat perspektiv. Detta menar vi beror på att både kvinnor och män deltar i konstruktionen och upprätthållandet av könsspecifika normer och roller. Vår förförståelse kan som tidigare nämnts både vara till fördel eller nackdel beroende på vårt förhållningssätt. Detta är något som vi diskuterat tillsammans för att skapa insikt om varandras förförståelse till ämnet. Vi anser att våra olika perspektiv kan vara fördelaktiga och att medvetenheten kring dem utgör ett bra verktyg för att möjliggöra en djupare tolkning av det empiriska materialet.

4.3 Kvalitativ metod

Kvalitativ metod syftar till att ge en beskrivande data, man vill finna kategorier och beskrivningar som kan karakterisera fenomen eller sammanhang. Kvalitativ metod strävar mot förståelse, till skillnad mot kvantitativ metod som strävar efter förklaring. (Aspers 2011:14). Kvalitativa intervjuer utgår från individens förståelse av den egna verkligheten och den mening denne ger sina handlingar, och kan därmed ge en mångsidig bild av verkligheten. Med individen i fokus ger denna metod forskaren möjlighet att komma i kontakt och interagera med fältet som ska studeras. (Aspers 2011:44–45). Intervjun är en process som skapas tillsammans med respondenterna, det är en social interaktion där forskaren måste vara lyhörd och aktivt ställa följdfrågor. För forskaren är det viktigt att ha kunskap om ämnet och vara uppmärksam på respondentens ansiktsuttryck, kroppsspråk och tonläge för att fånga upp det som inte återges. Det kan i sådana fall även vara lämpligt att ställa en följdfråga för att få respons och bekräftelse på tolkningen. (Kvale & Brinkmann 2014:31–35). I relation till studiens syfte och frågeställningar anser vi denna metod som mest lämplig att använda eftersom den ger oss möjlighet att förstå individernas upplevelser av hur maskulinitet skapas i relation till Killmiddag. Med syftet att skapa medvetenhet om varför män väljer att delta i sammanhang som Killmiddag samt hur de tolkar och förhåller sig till olika maskulinitetsnormer ligger individens tolkningar av verkligheten i fokus. Metoden valdes därav särskilt för att individens förståelse, tolkning och reflektioner kring maskulinitetsnormer har en central roll i denna uppsats. Utöver detta valdes metoden för att den ger oss möjlighet att interagera med fältet och genom den sociala interaktionen skapa en djupare förståelse av fenomenet vi studerar.

Vid bedrivande av forskning kan man förhålla sig till teori och empiri på olika sätt. Vi har valt att använda oss av abduktion, en kombination av induktion och deduktion. Detta innebär att vi kommer att utgå från empirin för att skapa förståelse samtidigt som vi kommer att använda teorierna för att analysera materialet. (Kvale & Brinkmann 2014:238–239). Inom den kvalitativa forskningen tolkar forskaren respondentens tolkning av verkligheten (första ordningens konstruktion) och gör alltså en andra ordningens konstruktion. Genom andra ordningens konstruktion kan forskaren abstrahera enskilda uttalanden från fältet och framställa utläggningar utifrån konkreta uttalanden som görs i intervjuerna. (Aspers 2011:48–49).

Vi utformade en semistrukturerad intervjuguide bestående av ett antal frågor som är relaterade till området. Fördelaktigt med detta är, enligt Aspers (2011), att det skapar struktur åt samtalet och gör att man håller sig inom det valda området under intervjun, samtidigt som det skapar utrymme för ett öppet samtal. Nackdelar med att göra på detta vis kan vara att frågorna som ställs kan bli ledande och därmed styra informationen. Om forskaren endast utgår från egna erfarenheter och fördomar finns en risk att respondenternas perspektiv hämmas. (Aspers 2011:142–143). För att undvika frågor som är styrande är det viktigt att ställa öppna frågor som ändå kan besvara frågeställningarna. Därför är det viktigt att ha med sig studiens syfte och frågeställningar vid utformningen av intervjuguiden. (Dalen 2008:31).

4.4 Intervjuguide

Viktiga aspekter att tänka på vid utformningen av en intervjuguide är dels att frågorna är relevanta i förhållande till studiens syfte och dels att intervjuguiden är utformad på ett sätt som skapar goda förutsättningar för intervjusituationen. Det finns fördelar med att börja med mer lättsamma frågor och sedan bygga upp med frågor som man bedömer kan vara mer krävande för respondenten. (Dalen 2008:31–32).

Studiens intervjuguide bestod av tio frågor och utformades med stöd i uppsatsens syfte och frågeställningar (se bilaga 1). Detta framförallt för att skapa en grund för intervjusituationen och för att säkerställa att våra frågeställningar blev besvarade. För att skapa en trygg intervjumiljö inleddes intervjuguiden med personliga frågor och mer övergripande frågor om Killmiddag i stort. Därefter bestod intervjuguiden av tre övergripande teman. Dels frågor om hur det kommer sig att de valde att delta i Killmiddag, för att uppfylla det övergripande syftet. Dels om deras tolkning av manlighetsnormer inom och utanför Killmiddag för att skapa förståelse för maskulinitetskonstruktion. Slutligen frågor om hur de

hanterar eventuella skillnader för att skapa förståelse för hur de upplever, reflekterar kring och handskas med olika maskulinitetsnormer.

4.5 Urval

När man bedriver kvalitativ forskning med intervju som metod är det relevant att presentera hur urvalet av informanter har gjorts. Detta framförallt för att synliggöra vilka kriterier som resultatet bygger på. Vidare är det viktigt att tänka på hur många som ska intervjuas för att skapa en bred grund för studiens tolkning och analys. (Dalen 2007:54–55). För att hitta respondenter till studien har en kombination av tre olika urvalsmetoder använts: *subjektivt urval*, *bekvämlighetsurval* och *snöbollsurval*. Vid subjektivt urval väljs informanter ut baserat på deras koppling till och/eller kunskap om fältet som ska studeras. Detta förutsätter till viss del att forskaren, genom sin förförståelse, har kännedom om kopplingen mellan informanten och fältet. Metoden lämpar sig särskilt om studieområdet är sällsynt/nytt. Genom ett subjektivt urval kan forskaren försäkra sig om att få relevant och värdefull information. (Denscombe 2016:74–75). Bekvämlighetsurval innebär att forskaren använder sin förkunskap i form av exempelvis ett socialt nätverk för att hitta intervjupersoner. Snöbollsurval innebär istället att forskaren använder fältet för att komma i kontakt med respondenter. Man utgår från en person för att hitta fler genom att använda dennes nätverk. Nackdelarna med dessa metoder kan vara att det empiriska materialet utgår från ett specifikt nätverk och därmed försvårar generaliserbarheten i studien. Fördelarna med dessa metoder är dock att man lättare kan skapa förtroende hos flera respondenter förutsatt att man har det hos ingångspersonen. Särskilt fördelaktigt blir det om forskaren är ny inom fältet som ska studeras. (Aspers 2011:95–96).

Det empiriska materialet samlades in genom nio intervjuer med män som har deltagit på Killmiddag. I denna studie tillämpade vi det subjektiva urvalet genom att endast söka oss till män som vid ett eller flera tillfällen deltagit på en Killmiddag. Utifrån studiens syfte och frågeställningar har detta kriterium varit avgörande för att få adekvat och värdefullt empiriskt material. Vidare tog vi kontakt med vänner som vi anade hade någon koppling till Killmiddag när vi använde våra sociala nätverk för att komma i kontakt med potentiella informanter. Därigenom användes metoderna bekvämlighetsurval och snöbollsurval. Fördelarna med detta var att vi lättare kunde skapa förtroende hos informanterna. För att undvika nackdelarna med snöbollsurvalet som ovan nämnts använde vi tre ingångspersoner, men trots detta kom vi i kontakt med två av informanterna genom samma person.

4.6 Tillvägagångssätt

Att hitta en ingång till fältet som denna uppsats riktar sig till var till en början inte självklart då vi inte hade en personlig kontakt till området som vi avsåg att studera. För att hitta potentiella informanter användes flera olika metoder. Till en början gick vi (Robin Larsson) med i den separatistiska gruppen/forumet *#Killmiddag online* på Facebook. Där skrev vi det övergripande syftet med vår uppsats och att vi sökte informanter för intervjuer. Genom denna metod fick vi kontakt med fem informanter som var intresserade av att delta i vår studie. För att komma i kontakt med resterande använde vi våra egna sociala kontaktnät så som kurskamrater och andra vänner. Detta resulterade i att tre skilda personer ur våra nätverk hjälpte oss att komma i kontakt med resterande fyra informanter.

Kombinationen av att fenomenet var relativt nytt samt att vi inte hade egen väg in till fältet ledde till att vi inte valde att göra några geografiska avgränsningar. En följd av detta var att våra informanter bodde i olika städer. Fem av intervjuerna genomfördes därför genom telefonsamtal, två genom videosamtal via Skype och resterande två träffade vi fysiskt. De sistnämnda genomfördes på ett bibliotek och ett café. Nackdelar vi såg, framförallt med telefonintervjuerna, var dels att det försvårade den personliga kontakten och dels att vi inte hade möjlighet att läsa av informanternas kroppsspråk. En svårighet var exempelvis att veta om informanten hade svarat färdigt på frågan eller om den funderade mer. För att minimera risken för att avbryta var vi vid telefonsamtalen särskilt noggranna med att ge informanten extra tid.

Vid en forskningsintervju finns det, enligt Kvale och Brinkmann (2014), en maktasymmetri mellan forskaren och informanten. Detta för att det finns en tydlig agenda från forskarens håll som genom intervjufrågor styr samtalet. (Kvale & Brinkmann 2014:51–52). För att balansera maktasymmetrin fick informanterna bestämma dag och tid för intervjun. Vidare valde vi att genomföra intervjuerna var för sig för att informanterna inte skulle känna sig underlägsna. Informanterna fick i förväg och/eller i samband med intervjun övergripande information om studien och om våra etiska överväganden (se bilaga 2). Vidare fick vi samtycke för ljudinspelning under samtliga intervjuer och för eventuella citeringar i uppsatsen. Intervjuerna tog mellan 30–70 minuter. Samtliga intervjuer transkriberades innan de sammanställdes till resultatet och analysen.

4.7 Analysmetod

Som tidigare nämnts har vi valt den hermeneutiska metodologin för att skapa förståelse för hur maskulinitet skapas i relation till fenomenet Killmiddag. Vi menade att denna metodologi

lämpar sig bäst för att förstå den mening individen ger sina handlingar och med intervju som metod kan vi få och skapa en djupare förståelse. För att förstå och tolka det insamlade materialet har vi valt att använda oss av meningstolkning som analysmetod. Meningstolkning innebär, enligt Kvale och Brinkmann (2014), att forskaren tyder mening i intervjutexter som vid första anblick inte är uppenbara. Istället vill man nå en djupare och mer kritisk tolkning av det som sägs under intervjun. Centralt inom meningstolkning är förmågan att utveckla relationer och strukturer i intervjutexterna. Detta innebär dock att ett uttalande kan tolkas på olika sätt av olika forskare. Vidare kan tolkning även variera beroende på sammanhang och studiens teoretiska eller begreppsliga ramverk. (Kvale & Brinkmann 2014:249–251). Vi har tidigare nämnt att vi valt ett abduktivt förhållningssätt som innebär att tolkning både sker utifrån empiri och teori (se avsnitt 4.3).

När alla intervjuer var genomförda transkriberades de för att sedan skrivas ut. Det första steget i analysprocessen var att läsa igenom samtliga utskrifter för att få ett helhetsperspektiv. Därefter identifierade vi framträdande teman i det empiriska materialet och fastställde samtliga teorier. Sedan lyftes det som var av relevans utifrån vårt syfte samt våra teoretiska referensramar. Dessa delades in i olika kategorier med hjälp av olika färgkoder och tolkades och analyserades utifrån teorierna.

4.8 Reliabilitet, validitet och generaliserbarhet

Trots att reliabilitet, validitet och generaliserbarhet ofta förkastas inom kvalitativ forskning finns det, enligt Kvale och Brinkmann (2014), mening i att behålla och anpassa dessa begrepp för den kvalitativa forskningen. Reliabilitet handlar om huruvida en studie kan återupprepas vid andra tillfällen. I relation till en intervjusituation kan det även handla om att inte ställa ledande frågor. Validitet gäller studiens tillförlitlighet och huruvida syfte och frågeställningar hänger samman med det som presenteras. Forskaren bör här förhålla sig kritiskt till sina vägval under processens gång. Vidare också att motverka felaktiga tolkningar av empirin och att rapportera studiens resultat på ett sätt som speglar det empiriska materialet.

Generaliserbarhet förutsätter att ovanstående kriterier är uppfyllda och handlar om huruvida man kan överföra studiens resultat till andra likvärdiga situationer. (Kvale & Brinkmann 2014:295-299,310-311).

För att göra denna uppsats trovärdig har vi förhållit oss till dessa kriterier. Vi är dock kritiska till hur väl vi lyckats uppnå samtliga. Vad gäller reliabilitet har vi i intervjusituationer försökt vara medvetna om att inte ställa ledande frågor. Vidare har vi också försökt i metodkapitlet presentera våra vägval under processens gång. Vi anser inte heller att

studien kan upprepas då våran roll i studien och relation till informanter inte kan återskapas på samma vis. Följaktligen uppfyller vi inte kraven för generaliserbarhet. Dock anser vi att vi har åstadkommit god validitet. Dels för att vi genom vår intervjuguide hållit oss till det vi avsåg att studera och dels för att vi anser att uppsatsen speglar det som framkom genom våra intervjuer.

4.9 Etik

Vid genomförande av kvalitativ forskning är det viktigt att ta hänsyn till forskningsetiska aspekter. I vår uppsats har vi utgått ifrån vetenskapsrådets allmänna huvudkrav:

informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet samt nyttjandekravet.

Informationskravet handlar om att ge deltagande informanter allmän information rörande studien. Detta innefattar bland annat information om forskaren, institutionen denne tillhör, hur studien ska genomföras, syftet med studien samt i vilket syfte den insamlade empirin ska användas. Vidare informera om eventuella risker som kan finnas och att det är frivilligt att delta i studien. Samtyckeskravet handlar om att ge informanter inflytande över villkoren för deras medverkan. Mer specifikt innebär detta att få informanternas godkännande för deltagandet i studien. Medverkande har också rätt att av egen vilja avbryta sitt deltagande i studien, så långt detta är möjligt. Konfidentialitetskravet avser skydd av informanternas identitet och integritet. Detta berör att, under arbetsprocessen och vid rapportering, skydda informanternas namn och annan känslig information som av obehöriga kan användas för att identifiera medverkandes identitet. Slutligen innebär nyttjandekravet att det insamlade materialet inte får användas kommersiellt eller icke-vetenskapligt. (Vetenskapsrådet:6–14).

Dessa krav har vi förhållit oss till genom följande; samtliga informanter fick vid första kontakt kort information om oss, i vilket syfte intervjun skulle göras och vilket ämne som skulle beröras. Innan eller i samband med intervjuerna skickade vi även ut en informationstext om det övergripande syftet samt vilka rättigheter de har utifrån de etiska principerna (se bilaga 2). Vid intervjutillfällena beskrev vi att deras namn och stad skulle vara anonyma samt annan information som de bedömer kan användas för att identifiera dem. Samtycke tillämpades genom att informanterna godkände sitt frivilliga deltagande och fick information om att de när som helst under processen kunde avbryta sin medverkan. Vidare också att de inte behövde besvara frågor som de bedömde var för känsliga. Samtliga intervjuer spelades in med informanternas samtycke och de gav också sitt samtycke för eventuella citeringar. De blev också informerade om att det insamlade materialet endast ska

användas till denna uppsats och att ljudinspelningarna samt det transkriberade materialet skulle raderas/förstöras efter att studien avslutas.

4.10 Metodreflektion

När Lundin (2008) diskuterar sambandet mellan metod och teori understryker hon, utöver de facto att metoden innehåller teoretiska antaganden, att problemformuleringen är vägledande för studiens teoretiska innehåll. Detta för att man vid utformningen av syfte och frågeställningar redan har en förförståelse kring problemområdet man avser att studera. (Lundin 2008:90). Forskaren bör därför vara reflexiv under forskningsprocessen. Detta inkluderar, förutom förförståelsen, även reflektion kring hur dennes närvaro påverkar studieobjektet. (Alvesson & Sköldberg 2017:381). Ett centralt teoretiskt antagande inom den hermeneutiska vetenskapstraditionen är att människan endast kan förstå verkligheten genom tolkningar av den och att kunskap om verkligheten därigenom endast nås genom dessa tolkningar (Lundin 2008:90). Med utgångspunkt i Lundins resonemang kan uppsatsens problemformulering, syfte och frågeställningar kopplas samman med både valet av metod och teorierna. Ett antagande som görs i denna studie är att det finns en hegemonisk maskulinitet i samhället som begränsar män i sitt skapande av identitet. Detta kopplas till livsvillkor då det anses verka förtryckande både för män och kvinnor. Vidare antas maskulinitet vara en social konstruktion, något som görs i och varierar beroende på kontext. Detta genom att män antas anpassa sin maskulinitetspresentation beroende på det som förväntas av dem i olika sammanhang, vilket både kan kopplas till Jenkins identitetsteori och Goffmans begrepp intrycksstyrning.

Vidare lyfts vikten av kontext, som är en grundpelare inom den hermeneutiska vetenskapstraditionen, i problemformuleringen, syftet och i flera av de vetenskapliga artiklarna i avsnittet *tidigare forskning*. Valet av hermeneutiken som metod har därför en tydlig koppling till dessa delar. Detta kan vidare motiveras genom behovet av ny tolkning av maskulinitet. Killmiddag är ett nytt socialt fenomen som har i syfte att omförhandla nuvarande maskulinitetsnormer. Utifrån ett hermeneutiskt perspektiv kan tolkningar av vad det innebär att vara en man få en ny betydelse. Genom att studera hur män som deltar i Killmiddag tolkar normerna i det givna sammanhanget kan man få en djupare förståelse för förändringar som sker på samhällsnivå. Killmiddag blir i detta fall delen och samhället helheten. Beröringspunkterna mellan syftet med denna uppsats och metodvalet ligger i det grundläggande antagandet att tolkningar och upplevelser har betydelse i försöken att uppnå kunskap om verkligheten.

Sammanfattningsvis menar Lundin att det är viktigt att se det nära samband som finns mellan valet av metod och teori. Samtidigt understryker hon vikten av att inte låta metoden vara alltför styrande i valet av teorier. Lika viktigt är det att lämna utrymme för kreativitet och låta empirin tala i valet av det teoretiska ramverket. (Lundin 2008:109). Trots att det finns en koppling mellan vårt val av metod och det teoretiska ramverket har även det empiriska materialet varit styrande i valet av teorier. Två av teorierna bekräftades genom det empiriska materialet och två tillkom efter att det empiriska materialet var insamlat.

5. Resultat

I detta kapitel presenteras vår insamlade empiri utifrån de nio semistrukturerade intervjuer vi genomfört. Inledningsvis presenteras informanterna med fingerade namn, varav samtliga har deltagit vid minst en Killmiddag. Sedan förklaras hur en Killmiddag går till, utifrån informanternas upplevelser. Därefter presenteras det resterande materialet utifrån tre teman som vi har valt att kalla; *Killmiddag, en plats för förändring, Manlighet* samt *Självbild och hantering av olika normativa förväntningar*.

5.1 Presentation av informanter

Informanterna presenteras först med namn och ålder. Vi kommer sedan att presentera sysselsättning separat för att i så stor mån som möjligt bevara deras anonymitet. Detta presenteras inte i kronologisk ordning.

Dennis är 27 år gammal, Jens 71, Adrian 27, Martin 28, Jonas 45, Henrik 49, Nils 23, Niklas 33 och Christoffer 46 år gammal. Två av informanterna är socionomer och arbetar inom kriminalvården, en är sjukskriven, en arbetar som föreläsare, en annan är en före detta elitidrottare som numera arbetar med socialt- och integrationsprojekt. Bland resterande respondenter finns en kommunikatör, en gymnasielärare, en student och en journalist.

5.2 Hur går Killmiddag till?

Informanternas beskrivningar av vad en Killmiddag är och hur det går till gick i linje med varandra, även om deras upplevelser varierade på vissa punkter. Några stycken har varit på Killmiddag hemma hos någon privatperson, några på restaurang och ett par på offentliga platser. Flera har varit på både offentligt organiserade och privata killmiddagar.

Genomgående har tillvägagångssättet varit detsamma, man har samlats och inlett med att äta mat för att sedan sätta sig ner och diskutera frågor med utgångspunkt i de teman som finns att

tillgå på Make Equals hemsida. Alla killmiddagar har haft en värd som organiserat middagen och som gått igenom de riktlinjer som gällt för kvällen. Exempel på förhållningsregler var bland annat att man inte fick uttrycka sig sexistiskt, rasistiskt och att allas tankar var lika mycket värda, beskriver Nils. Han förklarade vidare att man sedan började med några uppvärmningsfrågor där man bara skulle svara ja eller nej, för att sedan gå vidare med frågorna som handlade om kvällens tema. Middagarna som informanterna deltagit vid utgick från följande teman; kärlek, ego, vänskap, flyktvägar, skörhet och sex. Dennis beskrev det så här:

Vi samlades ett gäng killar, alla olika åldrar, olika branscher. Sen pratade vi om allt mellan himmel och jord, men i huvudsak om mansnormer.

5.3 Killmiddag, en plats för förändring

5.3.1 Att förändra och förändras

Anledningarna till att delta i Killmiddag varierar mellan informanterna. Det som framförallt motiverar majoriteten av informanterna till att delta vid Killmiddag är behovet av utveckling, både vad gäller självutveckling och samhällsutveckling. När det kommer till självutveckling beskriver flera informanter sitt deltagande i termer av möjlighet till att prova något nytt och utmana sig själv. Den miljö som skapas i sammanhanget Killmiddag fungerar, enligt Nils, som en terapisesession utan psykologer. Flera informanter beskriver viljan att delta i Killmiddag med att de brinner för frågor gällande feminism och jämställdhet, det finns en vilja att engagera sig och även att förändra. Jonas, som likt de flesta av informanterna, beskriver sig själv som en uttalad feminist och menar att det kan vara svårt att hitta sin roll och vad man kan bidra med. Dennis resonerar på liknande sätt och beskriver att han genom Killmiddag har hittat ett sätt att agera. Han uttrycker det så här:

För mig är förändring rent aktivt...man kan säga att man är feminist men vad gör du aktivt för jämställdhet? Eller vad gör du aktivt för att det ska bli mer jämställt? Det är det som är den stora frågan egentligen och då kände jag...ja gör ju allt det här men...och jag skulle vilja ha mer inflytande, jag skulle vilja ha mer påverkan, jag skulle vilja engagera mig på fler sätt. Det här är ett bra och enkelt sätt som jag tror skulle passa mig.

Förutom att Killmiddag ses som ett praktiskt verktyg för att hitta sin roll i kampen för feminism och jämställdhet beskriver andra informanter det som ett sätt att hålla dessa frågor

vid liv. Att dessa frågor, genom Killmiddag, ständigt hamnar på agendan då det är ett bestående problem som annars tenderar att hamna i bakgrunden. Flera informanter beskriver att de har ett behov av en trygg miljö där det finns utrymme för att diskutera och reflektera. På så vis har sammanhanget Killmiddag blivit ett forum där man kan samtala, diskutera och ifrågasätta normer, något som flera informanter menar att de tidigare saknat. Niklas förklarade hur han redan efter första tillfället kände sig helt uppfylld, att här kan det ske någon typ av förändring, och därav kände han att det här är något han måste fortsätta med. Deltagandet har fått flera respondenter att analysera och reflektera över sin roll som man, hur de har betett sig och handlat i olika sammanhang. Martin upplever att han ofta inte har mod nog att säga ifrån, trots att han tycker att andra gör eller säger saker som inte stämmer överens med hans värderingar. Detta vill han förändra och hoppas att deltagandet på Killmiddag ska ge honom bättre förutsättningar att säga ifrån i sådana sammanhang. Adrian återger dock en annan bild. Han menar att han redan har sammanhang där man reflekterar kring manlighetsnormer och att Killmiddag därför inte tillför något nytt. Han upplever att deltagandet kan ha haft större inverkan på äldre män som också deltog.

Metoo-rörelsen har enligt flera informanter väckt en vilja att förändra och varit en bidragande faktor till att de tog steget att delta. Tre av informanterna beskriver att de genom metoo-rörelsen fått ny insikt om att de som män besitter en maktposition. De menar att de därmed har mer inflytande, ansvar och större utrymme att förändra. I flera fall beskriver informanter att de inte längre vill vara en del av det manliga etablissemanget som existerar och menar att det nu måste förändras. Exempel som lyfts i detta sammanhang är omklädningsrumskulturen inom både idrotten och skolan. Nils anser att det är hög tid att man bryter sig loss från denna kultur för att undkomma skadan som den medför för väldigt många på flera olika nivåer. Niklas resonerar på ett liknande sätt och menar att det handlar om ett manligt ansvar för hur män fungerar, framförallt män i grupp;

Jag är trött på mansnormen som man lever i och machokulturen som har genomsyrat mitt liv. Från att man är obekvämt i omklädningsrummet till att man blir utsatt för våld och övergrepp.

Även känslor av skam och skuld menar Jonas och Martin är grund till varför de valt att delta i Killmiddag, känslor som delvis väckts i takt med metoo-rörelsens utbredning. Det har enligt flera informanter bidragit till att man, på ett annat sätt än tidigare, reflekterar mer i de sammanhang man befinner sig, framförallt bland andra män. Martin berättar vidare att

han, genom att se det ur strukturellt perspektiv, känner skuld över att vara en del av det förtryckande patriarkatet och vill med sitt deltagande i Killmiddag skapa förändring.

5.3.2 Mediala intryck

Henrik för ett liknande resonemang när han diskuterar platstagandet i det offentliga rummet i termer av, vem tar plats och vem gör det inte. Han beskriver hur skilda förväntningar på kvinnor och män påverkar oss och menar att det krävs att vi pratar om det som i många sammanhang är omedvetet. Han menar att vi måste börja diskutera och ifrågasätta det som i hög utsträckning är accepterat för att vi ska kunna bryta oss loss från dessa samhällsliga strukturer, därför har han valt att delta i Killmiddag. Henrik och Christopher drar paralleller till hur exempelvis Zlatan Ibrahimovic framställer sig/framställs och vad det medför. Henrik menar att Zlatan som är en stor bild för maskulinitet målar upp ett manligt ideal och diskuterar de negativa aspekterna det medför för framförallt yngre människor. Varför kan inte en person i den maktpositionen prata om något annat än status frågar sig Christopher. Att istället använda sin position till att förmedla annat för unga människor, och framförallt unga män. Flera informanter lyfte fram ytterligare aspekter i hur de förhåller sig till det som ständigt visas upp i media. Tydligt framkom att man blivit ytterligare medveten och reflekterande kring vad man översköljs av hela tiden. Henrik berättade hur han och hans sambo ofta diskuterar vilka serier de väljer att titta på och vad serierna visar upp. Diskussionerna kretsar oftast kring hur de allra flesta kriminalserierna handlar om män, även om det är en kvinna som är huvudkaraktären så handlar det ändå om män. Han menar att det är media-dramatiken som styr och påverkar oss. Därför menar han att det inte är så konstigt att vi inte kommer ifrån de samhällsliga föreställningarna vi har.

Samtliga informanter vill fortsätta att delta vid killmiddagar, när det ges möjlighet för det. Vissa som själva inte har anordnat egna killmiddagar ser även positivt på att göra det. Flera informanter vill engagera sig mer och vill vara mer kunniga för att kunna utveckla sig själva. Christopher beskriver hur han ytterligare vill ta det vidare, att kunna nå ut till män som saknar dessa sammanhang där man kan prata.

5.4 Manlighet

5.4.1 Manlighet inom Killmiddag

Upplevelsena av vilka förväntningar som finns på deltagarna vid killmiddagar har varit varierande för våra respondenter. Det generella upplevelsena av en Killmiddag är att det är

en öppen och bemötande miljö. Adrian och Martin beskriver att man bemöter varandra med värme och djup respekt. Eftersom sammanhanget är något som deltagarna aktivt har sökt sig till finns det en nyfikenhet på samtalet. Christopher beskrev inställningen till att delta i Killmiddag som att det finns en vilja att förstå varandra och att det inte är meningen att deltagarna ska tolka vad som sägs. Det tydliga regelverket som man ska förhålla sig till hjälper, enligt honom, även till att skapa en trygg miljö då man framförallt ska lyssna och inte avbryta varandra. Detta skapar enligt Dennis goda förutsättningar för deltagarna att komma in på djupa diskussioner som vanligtvis inte händer i de kretsar han befinner sig i. Reglerna skapar en medvetenhet och sätter grunden för vilka normer som ska råda under middagen. Han beskriver det enligt följande:

...jag tror att det handlar om medvetenhet, vi samlas ändå ett gäng killar. Alla är medvetna om att vi inte döma andra, vi ska inte...det är inget fel att vara annorlunda, det är inget fel att inte tycka exakt som alla andra, exakt som normen. Då blev det som att...det fanns inget utrymme att döma. Du skulle inte få medhåll om du betar dig som ett svin, du skulle få mothugg. Då blir det naturligt att ingen föll in dåliga mönster

Samtidigt fanns det även, framförallt inför första tillfället, en förväntan på att man ska kunna något om manlighet. Känslor av att behöva prestera något, att komma med smarta tankar och insikter beskrev en informant det som. En normativ inställning som upplevdes i sammanhanget beskrev majoriteten var viljan till att förändra, de som deltar vill inte att det ska se ut som det gör i samhället. Nils upplevde skillnader mellan två killmiddagar han deltagit vid beroende på de övriga deltagarnas inställning till sammanhanget. Vid en offentlig Killmiddag med mer ”vanliga män” var stämningen i samtalen mer personlig, medans det vid ett tillfälle med mer akademiska män i större utsträckning samtalats om strukturen i stort och mindre om reflektioner utifrån sig själv. Detta går i linje med Jonas tankar om att de som väljer att delta i killmiddagar är relativt högutbildade män som är reflekterande och trygga i att prata om sådana saker. Jens och Nils delade uppfattningen att man i sammanhanget Killmiddag försöker vara så lite man som möjligt. Att man aktivt tar avstånd från den existerande machokulturen och därigenom kan släppa på de krav och förväntningar som finns.

5.4.2 Manlighet i andra manliga gemenskaper

Upplevelserna av vad det innebär att vara en man i andra sammanhang än Killmiddag är både lika och olika mellan informanterna. Ett perspektiv på normen av hur man bör vara som man,

som delas av samtliga informanter, handlar om bilden av att en man inte får visa sig svag i några sammanhang. Det finns förväntningar att män ska ha en viss sexualitet och att man inte ska gråta eller visa upp känslor som kan relateras till att man är svag. Flera informanter beskriver en generell bild av att vara man som kretsar kring prestation och status. Niklas bild av hur en man ska vara, i andra sammanhang än Killmiddag, är att vara händig, duktig i idrott, teknisk och intresserad av materiella saker. Det finns ett slags elitistiskt och hierarkiskt tänk i vad som projiceras av en man i samhället.

Jonas och Niklas upplever att det alltid finns en plan när de umgås med män i andra sammanhang. Det ska utföras någon typ av aktivitet. Detta tror Jonas beror på att det finns en rädsla att komma in på djupare samtal. Normerna av hur män bör vara i olika sammanhang tyckte Henrik tydliggjordes när hans dotter beskrev honom som en väldigt ovanlig pappa. Detta eftersom han går på fotboll utan att dricka öl efteråt som alla hennes kompisars pappor gör. Christopher och Martin beskriver att maskulinitetsnormen går hand i hand med alkoholnormen. Martin menar också att alkohol suddar ut gränserna mellan vad som är acceptabelt och oacceptabelt beteende.

Samtliga informanter upplevde att manliga relationer och kontakter följer en viss jargong. De är stereotypa, framförallt inom yrkeslivet där man ofta följer ett förutbestämt beteende som framstår som väldigt ytligt. Informanten som arbetar med att föreläsa har upplevt stora skillnader mellan en kvinnlig och en manlig publik. Män tenderar i större utsträckning ha svårare att ge respons medans en kvinnlig publik upplevs vara mycket öppnare. En tydlig machokultur är väldigt framträdande i flera manliga gemenskaper och kontaktytor där man i många fall faller in i förkonstruerade roller. Christopher menar att man inte vill avvika från normen då det finns en rädsla att förlora ansiktet. Detta tyder, enligt honom, på att det finns en hedersaspekt i att förlora ansiktet.

...att förlora ansiktet gör att man framstår som mjuk, nervig, lite gay eller kvinnlig. Att man associerar vissa egenskaper med att vara kvinnligt och att det inte är bra...Framförallt den här rädslan och förlora ansiktet, den känslan tror jag många män går omkring med.

Dennis beskriver normen i manliga gemenskaper utanför Killmiddag med avsaknaden av förändringsvilja. Vidare använder flera informanter jargongen i sportsammanhang som en referens till beskrivningen av manlighet. Informanten som tidigare har varit elitidrottare menar att idrottsvärlden är hård och tävlingsinriktad, vilket sätter prägel på hur man ska vara

som man. Martin beskriver kulturen i skidbacken och bekräftar samma bild, även om han också påpekar att det finns subkulturer även i sporten.

5.5 Självbild och hantering av olika normativa förväntningar

5.5.1 Normer och självbild

Utifrån informanternas egna uppfattningar om manlighet inom Killmiddag och andra manliga gemenskaper som ovan beskrivits fick de beskriva hur de ser sig själva. Jonas återger att han upplever sig passa in i bilden av manlighet inom Killmiddag. Detta för att han gärna diskuterar sådana ämnen och inte känner att han behöver dölja sina värderingar i allmänhet. Likt skildringen av miljön av Killmiddag som öppen beskriver Adrian att han gärna ser sig själv som öppen och lyhörd och att han därav inte känner att han behöver göra någon anpassning för att passa in i sammanhanget. Dennis beskriver istället sig själv som väldigt normativ. Han berättar att han till en början trodde att han skulle vara avvikande från normen inom Killmiddag. Förväntningar han hade på andra män som skulle delta vid Killmiddag var att de skulle vara mer normbrytande. Trots att gruppen på middagen var blandad upplevde han dock att han till viss del avvek från normen genom att ha mycket erfarenheter från väldigt maskulina miljöer. Anledningen kan, enligt honom, vara att de övriga deltagarna förmodligen umgås med likasinnade och inte med personer som liknar honom.

Något som förenade majoriteten av informanterna var tanken att de delade värderingar med andra deltagare inom Killmiddag. Grunden till detta är att de har en förändringsvilja, befinner sig på samma plats och har ett gemensamt mål. Viljan att förändra berör inte bara dem själva och samhället i stort utan även andra män i deras umgängeskretsar. Jonas som bland annat anordnat Killmiddag på sin arbetsplats återger att han i förväg hade en klar bild av vilka han trodde skulle komma och vilka som skulle vara svåra att nå genom den här formen av samtal. En bild som senare motbevisades. Den före detta elitidrottaren resonerar på liknande sätt. Han menar att samtalet under middagen han deltog i hade gynnats av att män som hade andra värderingar också deltog. Detta för att han ansåg att de som var där delade värderingar. Han beskrev det så här:

...ingen av killarna hade ju en idrottsbakgrund egentligen, då tyckte de att det var intressant att höra hur det är utifrån det perspektivet, eftersom att det är så extremt, bortemot det som vi gemensamt står för. De flesta som var där hade liknande värderingar och det är lite preaching to the choir. Eftersom vi alla hade starka åsikter om att allt var åt helvete och att vi vill göra skillnad

5.5.2 Hantering av skilda förväntningar

Något som framgår från flera informanter är att man inte längre vill vara en del av den rådande manskulturen. Ett par informanter använder exemplet att gå på fotboll för att förklara att man inte längre vill identifieras med övriga män i olika sammanhang. Henrik som har arbetat i ett kvinnodominerat yrke återger att han har försökt kompensera detta genom att gå på fotboll. Dock har han gått dit själv och inte ingått i en klack eftersom han känner sig obekvämt när det exempelvis börjar skrikas könsord och liknande, och då dragit sig undan. Niklas, som också brukar gå på fotboll, resonerar på ett liknande sätt. Han vill inte identifiera sig med övriga män som står och skriker eftersom han inte känner sig bekväm i det och den rådande tolerans som finns, där saker bara tillåts passera.

Flera informanter beskrev hur deras deltagande i Killmiddag påverkat dem i deras agerande med sina vanliga killkompisar. Detta då det kan uppstå situationer som inte går i linje med deras värderingar. Genom att på Killmiddag diskutera saker som de inte uppskattar med sitt eget beteende vill de kunna ta med det vidare genom att själva förändras och försöka förändra andra män i deras omgivning. Relationen till sina pappor är något som flera informanter lyfter fram, att man vill förändra och utveckla den till att bli djupare genom att prata mer om känslor och den man är. Jens lyfte även fram att en stor effekt av att delta vid Killmiddag är att han har blivit mer medveten om generationsskillnader och framförallt att man måste vara förstående för dem. Dennis återger att den största utmaningen han har i försöken att förändra män i sin omgivning är hans vänner och kollegor.

Det finns dock flera saker att ta i beaktning i försöken att ifrågasätta normer i manliga gemenskaper utanför Killmiddag. Det handlar bland annat om hur de uppfattar stämningen i stunden, hur mottaglig personen i fråga är, hur många som ingår i samtalet och hur väl man känner dem samt huruvida man orkar ifrågasätta eller inte. Martin beskriver att han upplever att det finns olika förväntningar och påtryckningar i olika grupper och situationer. Vad gäller hanteringen av skilda förväntningar anpassar han sig, likt många andra av respondenterna, till det som förväntas av honom i situationen. Han beskriver det så här;

Jag kan anpassa mig mycket till situationen för att smälta in, för att själv försöka ha roligt i stunden eller vad det nu är man ska göra för stunden. Jag kan anpassa mig och lägga mycket åt sidan och...på ett sätt kan jag tycka att jag är feg för att ta ett allvarligt snack och sätta ner foten. Samtidigt som jag kan bidra med att skapa en bra dialog eller diskussion, ett bra klimat i en grupp liksom....

Adrian beskriver att de rådande samhällsliga förväntningarna på manlighet gör att han känner en rädsla för att avvika från normen. Resultaten av detta är att han håller distans till andra män. Då normen inkluderar aggressiv attityd kan egenskaper som öppenhet, enligt honom, i värsta fall leda till en obehaglig upplevelse. Även andra informanter menar att ifrågasättande av andras uttalanden, beteende och handlingar innebär en risk för konflikt, att man blir förlöjligad eller ifrågasatt för sin personlighet och åsikt. För att undvika konflikter måste man enligt dem förmedla sin kritik på rätt sätt för att inte skapa en konstig stämning.

De skilda förväntningarna som finns inom och utanför Killmiddag beskrivs inte som svåra att ta sig in och ut ur. Det finns en medvetenhet om vad som förväntas av dem i olika sammanhang och samtliga menar att de till stor del anpassar sig om situationen kräver det. I de flesta intervjuerna framgår att informanterna vill bryta existerande jargonger. Niklas beskriver att han inte vill vara utan manliga sammanhang, men att de ska vara under rätt former. Det bör vara mer som Killmiddag där det är högt i tak och man ska kunna vara sig själv rakt igenom. Christopher lyfte fram att machoismen måste brytas ned för att det är rätt väg att gå och det försöker han föra in mer genom att stå upp för det han anser vara rätt och våga säga ifrån i samtal som han inte anser tar ”rätt” väg. På så sätt menar han att hans deltagande i Killmiddag har skapat en trygghet för honom, genom att de som väljer att delta aktivt försöker gå ifrån traditionella könsroller, och att man därigenom kan hämta trygghet i varandra. Martin beskriver det så här:

... jag har många delar i sig som är viktiga för mig och en del... Det var det jag kände med Killmiddag också att man fick ta ut den där delen just. Som handlar om synen på maskulinitet och det är sällan man pratar om det faktiskt, om normerna och pratar om det där lilla onda, lilla samvetet man har för att man inte satte ner foten... Vad man tycker och tänker och känner kring de här sakerna som handlar om manlighet. Hur man ska bete sig helt enkelt gentemot andra människor, både män och kvinnor... Det här med att förhålla sig till kön... hur gör man det? Att prata om det... Och det är därför jag skulle vilja gå dit igen och ha den delen i mitt liv... Den sidan har nog aldrig varit så bekräftad.

Sammanfattningsvis visar resultatet att det finns tre olika sätt att hantera situationsbundna förväntningar. Majoriteten av de intervjuade menar att de till viss del anpassar sig och till viss del försöker förändra och utmana rådande normer i deras omgivning. Men det finns också de som menar att de med åren kommit att omge sig med andra män som delar deras normer och värderingar. Martin beskriver vidare att de av hans manliga vänner som är mer macho har följt med sen han var yngre och att han idag försöker välja sina vänner baserat på lika normer

och värderingar. Han påpekar dock att han inte vill bryta kontakten utan hellre vill försöka förändra dessa relationer. Även om de flesta bekräftar samma bild menar Adrian att han i allra högsta grad vill undvika sammanhang som inte går i linje med han normer och värderingar. Istället väljer han att ingå i sammanhang som liknar Killmiddag. Sammanhang som, enligt honom, ger mer utrymme att vara öppen och välkomnande.

6. Analys

I detta kapitel presenteras vår analys av resultatet. Analysen utgår främst från våra teoretiska ramverk som tidigare har presenterats. Vi kommer även att dra paralleller till den tidigare forskningen som vi redogjort för. Analysen följer samma teman som resultatkapitlet och presenteras under rubrikerna: *Identitetsförändring och reflexivitet*, *Maskuliniteter* samt *identifiering och hantering av skilda maskulinitetsnormer*. Slutligen presenteras en sammanfattning med utgångspunkt i uppsatsens frågeställningar som är följande; *Varför väljer dessa män att delta i Killmiddag och hur bidrar det till deras skapande av maskulinitet? Och Hur hanterar dessa män eventuella splittringar mellan olika maskulinitetsnormer?*

6.1 Identitetsförändring och reflexivitet

Syftet med denna studie har varit att undersöka vad det är i samhället och den tid vi befinner oss i som skapat ett behov att ett sammanhang som Killmiddag. Vårt resultat visar att metoo-rörelsen har varit en starkt bidragande orsak till att flera informanter tagit steget till att delta i Killmiddag. Insikter om maktbalansen i samhället mellan män och kvinnor, som väckts för tre av informanterna genom metoo-rörelsen, har medfört en förståelse kring vilket ansvar och utrymme de har som män för att skapa förändring. Vår uppfattning är att detta går att förstås likt den reflexiva process Giddens (1999) beskriver vara ständigt pågående eftersom den syftar till hur individen analyserar självet i förhållande till samhället. För flera informanter har deltagandet medfört att de i större utsträckning analyserar och reflekterar över sin roll som man och vilken betydelse det har i andra sammanhang. Reflektioner över det egna beteendet och handlandet i olika sammanhang och vad det medför menar Giddens (1999) kretsas kring en reflexiv medvetenhet. Det är något som är genomgående för allt mänskligt handlande för att man ska kunna ”gå vidare” i livets olika sammanhang (Giddens 1999:45–47). Nils åsikt att det är hög tid att man bryter sig loss från den normativa manskulturen för att undkomma den skada som den medför är, enligt oss, ett tydligt exempel på en reflexiv medvetenhet. Hans

uttryck visar att det finns behov att utmana den strukturella ordning som finns på makronivå. Genom medvetenhet som skapats på makronivå, i detta fall genom metoo-rörelsen, vill man åstadkomma individuell förändring genom att delta i Killmiddag. Vidare finns det en förhoppning om att dessa individuella förändringar tillsammans skapar en grund för förändring på samhällsnivå. Resultatet visar att det finns en tydlig koppling mellan samhället och individen och likaså individen och samhället. Det vill säga att respondenterna ser sig själva som en del av helheten.

Viljan att försöka åstadkomma förändring i samhället, som delas av flera informanter, handlar till stor del om att man inte längre vill vara en del av det existerande manliga etablissemang och de normativa förväntningar som finns på att vara en man. Detta resonemang menar vi kan kopplas till det Burke (2006) benämner som identitetsförändringar. I vanliga fall är det en långsam process eftersom människan vanligtvis är benägen att anpassa sig till identitetsnormer för att uppfylla den vedertagna identitetsstandard. För individen uppstår det därför känslomässiga svårigheter när det uppstår en för stor skillnad mellan beteende och identitetsstandard. Detta för att det alltid finns en strävan efter att vår identitet ska gå hand i hand med vårt beteende (Burke 2006:81–84). Jonas och Martins resonemang kring att känslor av skam och skuld ligger till grund för att de valt att delta i Killmiddag exemplifierar tydligt de känslomässiga svårigheter som uppstår i relation till Burkes (2006) resonemang. Att känna skuld över att vara en del av det förtryckande patriarkatet medför en splittring för individen. Det uppstår en känslomässig konflikt för individen mellan att identifiera sig som man och att leva upp till de identitetsnormer som existerar för att uppfylla den gällande identitetsstandard.

Goffman (2009) lyfter i sin dramaturgiska samhällsteori fram hur individen använder sig av intrycksstyrningstekniker för att framställa självet på ett visst sätt. Anledningen till detta är inte endast att framställa sig själv på ett mer fördelaktigt sätt utan även för att anpassa sig till situationer och dess normer och krav (Goffman 2009:182–184). Martin berättar att han ofta, i linje med Goffmans (2009) resonemang, upplever att han anpassar sig till olika situationer. Han känner inte att han har mod nog att säga ifrån trots att han tycker att andra gör eller säger saker som inte stämmer överens med hans värderingar. Hans agerande bygger på att inte förlora ansiktet inför andra och kretsar kring att anpassa sig till situationers normer och krav. Något som föranleds av att han upplever sig sakna förutsättningar för att säga ifrån i sammanhang där det uppstår konflikt gentemot hans värderingar.

Informanternas beskrivningar av att de behöver ett tryggt utrymme för att kunna diskutera och reflektera anser vi kan relatera till Jenkins (2014) teori kring skapandet av identitet. Dels aspekten av att identifikation uppstår genom socialisation, där andras uppfattning spelar en avgörande roll för hur individen uppfattar sig själv. Men även eftersom det för deltagarna vid Killmiddag skapas en kollektiv identitet, genom att flera individer upplever en gemenskap och identifierar likheter mellan varandra. Denna gruppidentifiering verkar stärkande för individen vilket Niklas beskriver när han efter första tillfället kände sig helt uppfyllt och att Killmiddag var något som han måste fortsätta med.

Henriks tankegångar kring platstagandet i det offentliga rummet, vem tar plats och vem gör det inte, menar vi kan kopplas till Connells (2008) maskulinitetsteori. Detta då begreppet hegemoni beskriver vissa klassers överordnade ställning som bygger på kulturella ideal. Det finns en manlig hierarki där män rankas utifrån kategoriell tillhörighet och tilldelas olika värden där den hegemoniska maskuliniteten agerar måttstock (Connell 2008:114–119). Likt det Henrik menar med vem det är som tar plats i samhället lyfter både han och Christopher fram Zlatan Ibrahimovic som ett exempel. Ibrahimovic betraktas som en stor förebild för det manliga idealet, både i hur han framställer sig själv och hur han framställs av media. Detta ideal som i stor utsträckning kretsar kring status eftersträvas, enligt informanterna, framförallt av yngre män. Detta kan vidare kopplas till institutionell identitet då traditionella maskulinitetsnormer konstant cementeras genom fasta ramar och roller, som bland annat förmedlas via media. Flera informanter beskrev att de genom Killmiddag blivit mer medvetna och reflekterande kring vad man översköljs av hela tiden, den reflexiva medvetenheten har blivit starkare.

6.2 Maskuliniteter

Resultatet visar att normerna kring manlighet inom Killmiddag bygger på respekt, värme och lyhördhet. Då män aktivt söker sig till sammanhanget finns en nyfikenhet på samtal och en vilja att förstå varandra. Vi menar att detta kan förstås utifrån Connells (2008) begrepp *hegemonisk maskulinitet* eftersom begreppet syftar till att beskriva den överordnad maskulinitetskaraktären i ett visst sammanhang. Genom regelverket, inom Killmiddag, skapas ramar som tydliggör normerna som ska råda i sammanhanget och understödjer och förstärker den hegemoniska maskuliniteten inom det givna sammanhanget. Informanternas meningsskapande kring maskulinitet inom Killmiddag konstrueras i relation till *en man som har en förändringsvilja, är kännande, respektfull och lyhörd*. Den hegemoniska maskuliniteten inom Killmiddag benämner vi som *den förändringsvilliga maskuliniteten*. I

sammanhanget blir det även denna som samtliga deltagare måste förhålla sig till. Det empiriska materialet visar också att kunskap kan komma att spela roll i sammanhanget. En av informanterna beskrev upplevelsen av att det i sammanhanget krävs prestation i form av smarta tankar och insikter. Utifrån Connells maskulinitetsteori kan kunskap i sammanhanget fungera som en statusmarkör och grund för underordning.

Vad gäller normerna utanför sammanhanget Killmiddag visar resultatet att informanterna upplever att det saknas utrymme att visa känslor. Umgänge mellan män kretsar kring aktiviteter och det finns krav på prestation av olika slag som fungerar som statusmarkörer. Resultatet visar också att normerna i manliga gemenskaper utanför Killmiddag ses som förutbestämda roller som informanterna på måste förhålla sig till i olika situationer. Utifrån Jenkins identitetsteori anser vi att detta även kan förstås som institutionell identitet. Identitet på institutionell nivå är enligt Jenkins fastställda roller och ramar som individen kan använda som källa i sitt identitetsskapande (Jenkins 2014:159–164). Den institutionella maskuliniteten som beskrivs används som källa för deras individuella identitet genom *skillnad*. Det vill säga att de inte identifierar sig med bilden som de ger av normerna i manliga gemenskaper utanför Killmiddag. Det framgår däremot att de måste förhålla sig till dessa normer när det uppstår en splittring mellan deras individuella normer och normerna i manliga gemenskaper utanför Killmiddag. Bland annat hanteras detta genom anpassning då det finns en rädsla att avvika vilket vi menar kan förklaras med vad Connell kallar för *delaktig maskulinitet*. Denna typ av maskulinitet innebär att män deltar i hegemoniska praktiker då de får vinning av mäns överordnade ställning (Connell 2008:114–119). Resultatet visar att detta främst handlar om att inte få en underordnad ställning i relation till andra män utifrån den institutionaliserade maskuliniteten i manliga gemenskaper utanför Killmiddag.

6.3 Identifiering och hantering av skilda maskulinitetsnormer

Resultatet visar att informanternas sociala identitet kopplat till maskulinitet skapas på flera olika sätt. Det som är genomgående är att informanterna beskriver sin manlighet genom att relatera den till normer och värderingar som de uppfattar i olika situationer till sig själva. Samtliga beskriver att deras värderingar och normer stämmer överens med den som finns inom Killmiddag. En av respondenterna ser exempelvis sig själv som öppen och lyhörd, en annan bekräftar detta och menar han passar in i sammanhanget då han inte behöver göra någon anpassning av sin identitet. Detta anser vi kan förklaras med ett av de två kriterierna som krävs för att, enligt Jenkins (2014), skapa en social identitet. Jenkins lyfter vikten av att individen identifierar likhet mellan sig själv och andra individer för att skapa sin individuella

och kollektiva identitet. Den sociala processen där olika identiteter konstrueras fungerar som individens verktyg att, under förhandling, bekräfta vem denne är och inte är. (Jenkins 2014:19–20). Likaså använder våra informanter andra deltagare på Killmiddag för att förstå vilka de är. Vidare visar resultatet att samtliga anser att de delar värderingar med andra deltagare inom Killmiddag. De identifierar sig följaktligen som kollektiv genom att se likhet mellan varandra och därigenom urskilja sig från män som inte deltar på Killmiddag. Att befinna sig på samma plats med ett gemensamt syfte och mål skapar en vi-känsla mellan deltagarna och möjliggör en grund för en kollektiv identitet. Processen förenklas också genom att Killmiddag som koncept fungerar som en skiljelinje mellan de som ingår i gruppen och de som står utanför. Resultatet visar också att informanterna, i förväg, har haft förutfattade meningar om vilka som de trodde skulle delta och inte delta i Killmiddag. Vi menar att detta även går i linje med Jenkins (2014) andra kriterium för skapandet av social identitet och dels i linje med begreppet *symbol*. Det andra kriteriet för konstruktionen av social identitet (individuell och kollektiv) är att individen/kollektivet uppfattar en skillnad mellan sig och andra individer/kollektiv. Jenkins använder begreppet symbol för att förklara hur den kollektiva identiteten kan förkroppsligas och förstärkas. (Jenkins 2014:138–140). Utifrån detta resonemang kan Killmiddag förstås som en symbol för den delade identiteten som våra informanter upplever med andra deltagare. Symbolerna förkroppsligas dessutom med hjälp av regelverket, givna teman och genom frågeformulären som finns att tillgå.

Informanternas självbild som ovan analyserats och de förväntningar som enligt dem finns i olika sammanhang går, som beskrivits i resultatet, inte alltid hand i hand. Framförallt beskrivs att det i manliga gemenskaper utanför Killmiddag kan uppstå situationer som informanterna upplever obekväma. Detta tolkar vi tyder på att det finns en splittring mellan olika normativa förväntningar i manliga gemenskaper inom och utanför Killmiddag. Vi tolkar att detta till viss del går i linje med Lamonts (2015) studie om splittringen mellan samhällets krav på egalitär maskulinitetskonstruktion och kulturella förväntningar på traditionell maskulinitetskonstruktion. Eftersom resultatet av studien visar att män anpassar sin maskulinitet till det som de uppfattar som önskvärt i olika situationer (Lamont 2015: 277–282). Våra informanter resonerar på liknande sätt, det vill säga att de till viss del anpassar sig i olika sammanhang. Något som många av dem lyfter fram är dock att deltagandet i Killmiddag på olika sätt påverkat deras upplevelse av manliga gemenskaper utanför Killmiddag, exempelvis bland vänner och kollegor. Förändringsviljan som uppstår genom deltagandet skapar en vilja att förändra andra män i deras omgivning. I vissa fall leder detta till handlingar i form av ifrågasättande av normer och värderingar i deras andra manliga

gemenskaper. Viljan att förändra närstående vänner relaterar vi till den idealtyp Torres et.al (2012) kallar *den beskyddande kamratstödjaren*. Män i denna fas i förändringsprocessen är inte bara medvetna och reflekterande utan har en ambition att föra kunskapen vidare till sina kamrater (Torres et.al 2012:6–8). Vårt resultat visar dock att våra informanter analyserar situationen de befinner sig i innan de ifrågasätter andras uttalanden och handlingar. Huruvida de ifrågasätter något eller anpassar sig genom att låta det passera beror bland annat hur väl de känner personen i fråga, hur stor gruppen är och hur de uppfattar stämningen. Det krävs med andra ord en kännedom om hur hela situationen eventuellt kan komma att utspela sig. Detta anser vi kan förstås utifrån Goffmans begrepp *intrycksstyrning* och hans dramaturgiska perspektiv på sociala interaktioner. Intrycksstyrning handlar, enligt Goffman, framför allt om att inte skapa störningar i sociala interaktioner (Goffman 2009:182–184). Vårt material visar att informanterna ibland upplever en paradox mellan hur de anser att normerna i en situation bör vara och är. I kombination med förändringsviljan och ansvaret de beskriver, uppstår ett behov av att agera för att utmana normerna i manliga gemenskaper utanför Killmiddag. Utifrån Goffmans perspektiv uppstår det alltså en konflikt mellan informanterna och dem som de egentligen ska samarbeta med i den sociala interaktionen. I försöken att undvika dessa konflikter hanterar informanterna situationen genom att styra intrycken de avger. För några av dem upplevs bördan stor då repressalierna vid frågesättning av normer kan vara förlöjligande eller ifrågasättande av person och åsikt. Andra utmanar normerna genom att försöka ta kontroll över de reaktioner som deras ifrågasättande kan skapa.

6.4 Sammanfattning

Vad gäller informanternas drivkraft till att vilja delta på Killmiddag visade resultatet i huvudsak två sammanhängande aspekter: metoo-rörelsen och viljan till att skapa förändring. De starka berättelserna som uppdagats genom metoo-rörelsen har synliggjort ett stort samhällsproblem som har väckt en förändringsvilja hos informanterna. Här finns en tydlig koppling mellan samhället och individen där förändringar på makronivå bidrar till engagemang på mikronivå. Resultatet visar att informanterna inte längre passivt vill följa rådande maskulinitetsnormer utan vill genom sitt deltagande på Killmiddag agera för att förändra dessa normer. Det framkommer ett behov att utmana den strukturella ordningen genom individuella handlingar sprungna ur en reflexiv medvetenhet. Behovet av ett sammanhang som Killmiddag kommer också från avsaknaden av trygga och tillåtande miljöer inom manliga gemenskaper. Resultatet visar att manliga gemenskaper ofta kretsar kring prestation och status. Det finns sällan möjlighet att prata känslor då det betraktas som svaghet.

Maskulinitetsnormer beskrivs som fastställda normer som pressar individen till anpassning. Sammanhanget Killmiddag upplevs istället som en trygg och välkomnande miljö. Normer såsom respekt, lyhördhet, öppenhet samt att inte vara dömande stärks av det förutbestämda regelverket. Detta skapar goda förutsättningar för att omförhandla rådande maskulinitetsnormer.

Vidare visar resultatet att förändringsviljan som finns i sammanhanget inte bara gäller samhällsförändring utan även identitetsförändring och utveckling. Individens identitet är både mångsidig och i ständig utveckling. Killmiddag beskrivs i relation till detta som en plattform för utveckling där män kan reflektera och utbyta erfarenheter. Vad gäller maskulinitetsnormer skapas en möjlighet för män att tillsammans omförhandla normerna som skapar förutsättningar för deras identitet och i utsträckningen deras livsvillkor. Killmiddag ger således utlopp för en del av informanternas identitet som annars hämmas inom andra manliga gemenskaper. Resultatet visar att informanterna upplever en splittring mellan maskulinitetsnormerna inom och utanför Killmiddag. Splittringen uppkommer då det uppstår en konflikt mellan individens självuppfattning, situationsbundna förväntningar och behovet av att accepteras. Genom resultatet framkommer tre strategier för hantering av dessa splittringar; utmana och förändra normerna, anpassa sig till situationen eller aktivt omge sig med likasinnade.

7. Avslutande reflektioner

Syftet med uppsatsen var dels att skapa förståelse för hur maskulinitet skapas inom Killmiddag, dels att ta reda på hur det kommer sig att män väljer att delta i dessa sammanhang samt hur de hanterar eventuellt skilda förväntningar på maskulinitetsnormer. Vi anser att problemområdet och studiens resultat har ett stort sociologiskt värde då det berör sambandet mellan samhället och individen. Resultatet visar vilken inverkan sociala rörelser såsom metoo-rörelsen har på individen. Det vill säga samlade handlingar i form av berättelser som för våra informanter synliggjort ett viktigt och stort samhällsproblem. Detta har väckt en medvetenhet kring den egna rollen i det strukturella problemet och vad det medför. Killmiddag blir en plats att agera med förhoppningen att en samling individuella handlingar tillsammans kan förändra rådande maskulinitetsnormer. Utifrån detta resonemang menar vi att förändringar sker i samspelet mellan individen och samhället. Dock visar resultatet att förändring och utveckling inte är en konfliktfri process. För att ytterligare utveckla vår studie hade det varit intressant att fördjupa sig inom de upplevda spänningarna som uppstår mellan

den individuella utvecklingen och behovet av att förändra kulturen i andra manliga gemenskaper. Detta är också ett område som vi under processen upptäckt och som vi anser behöver studeras ytterligare. Medvetenheten som kommit med metoo-rörelsen tillsammans med deltagandet på Killmiddag kan för individen skapa en del motsättningar. I samband med deltagandet initieras en reflekterande process kring den egna rollen samt tidigare och nuvarande handlingar. Vi anser att denna process av reflektion är nödvändig för att åstadkomma både individuell och samhällelig förändring. Samtidigt kan processen i stunden vara mödosam för individen eftersom det i många avseenden kretsar kring att utvärdera sig själv och sin omgivning. Detta är också något som framkommer i studiens resultat. Medvetenhet och reflektion leder bland annat till känslor av skam och skuld. Att man som individ blir medveten om att ens handlingar och agerande faktiskt skapar, befäster och reproducerar de maskulinitetsnormer man avser att förändra. Detta blir främst aktuellt när en splittring mellan individuella och situationsbundna normer uppstår, vilket leder oss in på det andra området som vi anser bör studeras vidare. Vårt resultat visar att individen då måste välja huruvida situationen ska hanteras. Väljer individen att anpassa sig finns en medvetenhet om att passivitet leder till reproduktion som är oförenligt med egna värderingar och normer. Om individen istället väljer att ifrågasätta andras handlingar och uttalanden finns risk för konflikter och en rädsla att uteslutas ur sammanhanget. Här hade det varit intressant att studera vilka eventuella mekanismer och strategier som växer fram av ett regelbundet och långvarigt deltagande.

Genom att deltagarna vid Killmiddag förhåller sig till den, inom sammanhanget hegemoniska maskuliniteten, *förändringsvilliga maskuliniteten* skapas goda förutsättningar för att kunna hantera splittringar gentemot andra sammanhang. Utifrån detta perspektiv anser vi att Killmiddag fyller en viktig funktion då det blir en källa för identitet. Deltagarna skapar dels en kollektiv identitet och dels en individuell identitet genom den sociala interaktionen. Vi anser dessutom att identitetsskapandet som möjliggörs genom Killmiddag främjar mäns livsvillkor. Detta för att det i resultatet framkommer att i manliga gemenskaper utanför Killmiddag saknas utrymme för att vara sig själv. Rollerna inom dessa sammanhang är fastställda och pressar individen att anpassa sig. Situationen blir därmed styrande för individens identitet och livsvillkor. Inom Killmiddag ges mer utrymme för olikhet och det som i andra sammanhang kan vara grund för avvikelser skapar istället grund för gemenskap.

8. Referenser

Tryckta källor

- Alvesson, Mats & Sköldberg, Kaj (2017). *Tolkning och reflektion: vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod*. Tredje upplagan Lund: Studentlitteratur
- Aspers, Patrik (2011). *Etnografiska metoder: att förstå och förklara samtiden*. 2., [uppdaterade och utökade] uppl. Malmö: Liber
- Connell, Raewyn (2008). *Maskuliniteter*. 2. uppl Göteborg: Daidalos
- Dalen, Monica (2008). *Intervju som metod*. 1. uppl. Malmö: Gleerups utbildning
- Denscombe, Martyn (2016). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. 3., rev. och uppdaterade uppl. Lund: Studentlitteratur
- Giddens, Anthony (1999). *Modernitet och självidentitet: självet och samhället i den senmoderna epoken*. Göteborg: Daidalos
- Gilje, Nils & Grimen, Harald (2007). *Samhällsvetenskapernas förutsättningar*. 3. uppl. Göteborg: Daidalos
- Goffman, Erving (2014). *Stigma: den avvikandes roll och identitet*. 4. uppl. Lund: Studentlitteratur
- Jenkins, Richard (2014). *Social identity*. 4. edition
- Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. 3. [rev.] uppl. Lund: Studentlitteratur
- Lundin, Elin (2008). *Konsten att hitta sin teori*. I Wästerfors, David & Sjöberg, Katarina (red.). *Uppdrag Forskning: konsten att genomföra kvalitativa studier*. Malmö: Liber, 85–112
- Pascalidou, Alexandra (red.) (2017). *Me too: så går vi vidare: röster, redskap och råd*. Stockholm: Lava förlag

Elektroniska källor

- Berg, Lena. 2007. Homosocialitetens kraft hur unga män ”gör” maskulinitet i grupp och individuellt. *Sociologisk forskning*. 44 (2): 26–48.
<http://du.diva-portal.org/smash/get/diva2:866875/FULLTEXT01.pdf> (Hämtad 2018-03-01).
- Burke, Peter J. 2006. Identity Change. *Social Psychology Quarterly* 69 (1): 81-96.
<http://www.jstor.org/stable/pdf/20141729.pdf?refreqid=excelsior%3Ab8220fb5a20b96741b1fcd9debc2b3f> (Hämtad 2018-03-01).
- Edgren, Sofia. 2018. “Heteromän pratar bara känslor med sina flickvänner”. *Dagens Nyheter*.
<https://www.dn.se/sthlm/heteroman-pratar-bara-kanslor-med-sina-flickvanner/> (Hämtad 2018-03-02).

Hoffer, Rosi. 2008. Mångdimensionella maskuliniteter? - En intervjustudie om skapandet av maskuliniteter i en svensk kontext. *Socialmedicinsk tidskrift* 84 (3):234–241.

<http://www.socialmedicinsktidskrift.se/smt/index.php/smt/article/view/142/172>

(Hämtad 2018-03-06).

Lamont, Ellen. 2015. The Limited Construction of an Egalitarian Masculinity: College-Educated Men’s Dating and Relationship Narratives. *Men and Masculinities* 18(3):271-292.

<http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/1097184X14557495>

(Hämtad 2018-03-02).

Make Equal. killmiddag.se (Hämtad 2018-05-15).

Nordenmark, Love & Hyllander, Klas. (2018). Maskulinitet och psykisk hälsa: strategier för förbättringsarbete i vård och omsorg. [Stockholm]: Sveriges kommuner och landsting.

<https://webbutik.skl.se/bilder/artiklar/pdf/7585-608-7.pdf?issuusl=ignore> (Hämtad 2018-04-19).

Torres, Virgilio Mariano Salazar., Goicolea, Isabel., Edin, Kerstin., Öhman, Ann. 2012.

“Expanding your mind”: the process of constructing gender-equitable masculinities in young Nicaraguan men participating in reproductive health or gender training programs. *Global Health Action*

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3412571/> (Hämtad 2018-03-02).

Vetenskapsrådet. *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf> (Hämtad 2018-04-16).

9. Bilagor

Bilaga 1 – Intervjuguide

Personlig info:

Berätta lite om dig själv: namn, ålder, sysselsättning, utbildningsnivå, familj, intressen.

Om Killmiddag:

1. Beskriv hur en Killmiddag går till?
2. Hur många gånger har du deltagit?
3. Hur kommer det sig att du har valt att delta?
4. Vad betyder det för dig som person/individ att delta vid Killmiddag? (Vilken inverkan har Killmiddag haft på ditt liv?)
5. Hur skulle du beskriva förväntningarna på vad det innebär att vara en man på dessa träffar? (vilka krav och förväntningar finns?).
 - b) Hur skulle du beskriva dig själv i förhållande till den bilden?
6. Hur skulle du beskriva förväntningar på vad det innebär att vara en man i andra manliga gemenskaper?
 - b) Hur skulle du beskriva dig själv i förhållande till den bilden?
7. Finns det någon skillnad i hur män träffas genom Killmiddag gentemot andra sammanhang med bara män? (beskriv skillnaderna gällande normer etc.)
8. Hur påverkar ditt deltagande i Killmiddag dig i övriga sammanhang?
9. Hur upplever du att din omgivning (andra män) reagerar på din medverkan i Killmiddag?
10. Kommer du att delta vid fler middagar? I så fall varför?

Bilaga 2

Hej!

Vi heter Robin Larsson och Betelhem Teshome och studerar sociologi på Högskolan i Halmstad och kommer under våren att skriva vår c-uppsats. Syftet med uppsatsen är att ta reda på hur män som deltagit i Killmiddag reflekterar kring manlighet. Fokus ligger inte på vad som sägs mellan deltagarna vid träffarna utan på individuella tankar och reflektioner.

Ditt deltagande i studien är givetvis frivilligt och du väljer själv om du vill och vilka frågor som du vill svara på. Du har också möjlighet att när som helst avbryta din medverkan. Materialet som samlas in genom intervjun kommer endast att användas till denna uppsats och kommer att behandlas konfidentiellt. Ditt namn kommer inte att användas på något sätt i presentationen av resultatet och dina svar kommer inte att kunna identifieras av de som tar del av uppsatsen. Du har även möjlighet att ta del av den färdiga uppsatsen om så önskas.

Vid frågor eller funderingar kan du kontakta oss via mail eller telefon.

Robin Larsson: xxxxxx@xxxx.hh.se 07x-xxxxxxx

Betelhem Teshome: xxxx@xxxx.hh.se, 07x-xxxxxxx

Med vänliga hälsningar

Robin Larsson och Betelhem Teshome

Betelhem Teshome

Robin Larsson

Besöksadress: Kristian IV:s väg 3
Postadress: Box 823, 301 18 Halmstad
Telefon: 035-16 71 00
E-mail: registrator@hh.se
www.hh.se